

## Les 1 Identiteitscrisis

26 december-1 januari

**Focus van de studie:** Jesaja 1, 5

### Deel I: Commentaar

*'De HEER heeft gesproken.'*

Vers 1 van Jesaja 1 brengt naar voren dat het visioen rechtstreeks Juda/Jeruzalem betreft. Door de uitdrukking 'Hoor toe, hemel, geef gehoor, aarde' (Jesaja 1:2) te gebruiken, suggereert Jesaja echter dat de boodschap een omvangrijker publiek omvat. Als lezers moeten we afgestemd zijn op het feit dat de voornaamste toehoorders van dit profetische boek de mensen zijn die in Juda's tijd leefden. Tegelijkertijd moeten we ons ook bewust zijn van het idee dat de reikwijdte van Jesaja's boodschap zich veel verder uitstrekt dan de tijd waarin en de plaats waarop zij werd geschreven en het publiek waarvoor zij oorspronkelijk was bedoeld.

Dikwijls gebruikt Jesaja uitdrukkingen zoals 'de HEER heeft gesproken' of andere analoge bewoordingen. De profetieën in het boek Jesaja zijn relevant, omdat zij boodschappen zijn die 'de HEER heeft gesproken'. Op dit punt wordt vanaf het eerste hoofdstuk van het boek in verschillende vormen de nadruk gelegd: 'de HEER heeft gesproken' (Jesaja 1:2), 'Hoor de woorden van de HEER' (Jesaja 1:10), 'De HEER zegt' (Jesaja 1:18), 'De HEER heeft gesproken.' / NBG: 'de mond des Heren heeft het gesproken.' (Jesaja 1:20) en 'zo spreekt de Machtige, . . . de sterke God van Israël' (Jesaja 1:24). De auteur wil er helder over zijn dat de visioenen van de Heer komen. Met andere woorden: er is een visioen, omdat God het heeft geopenbaard.

Hoe wordt God in het boek voorgesteld? Het onderwerp van de boodschap is de Heer. Het rechtstreekse doel is zijn volk op het moment dat Jesaja schreef, met een duidelijke implicatie dat in de boodschappen Gods volk in alle tijden is vertegenwoordigd, en zij zich uitstrekken naar zijn overblijfsel aan het einde van de tijden. De God van Jesaja wordt in dit hoofdstuk op veel manieren geschilderd. Hij is de Heer, de Heilige. Interessant genoeg gebruikt de auteur in de eerste verwijzing naar God de uitdrukking 'YHWH', die in het gehele boek de meest voorkomende uitdrukking is, die wordt gebruikt om naar God te verwijzen. YHWH is de immanente (in zichzelf besloten) God. De naam YHWH openbaart niet alleen het eeuwige bestaan van God, maar ook zijn verbondsrelatie met zijn volk. In vers 10 stelt Jesaja God voor als 'Elohim', de transcendente (wat boven en buiten de wereld staat) God, en/of de Souverein van het universum. Soms gebruikt Jesaja de combinatie 'God, de HEER' (Jesaja 61:1). Een andere bijzondere verwijzing naar God in dit hoofdstuk is 'de Heilige van Israël' (Jesaja 1:4), een benaming die kenmerkend is voor Jesajaanse geschriften (25 keer).

*Ontrouw volk.*

Het boek Jesaja is duidelijk aangaande de situatie van Gods volk op dat moment. Jesaja herinnert zich de liefdevolle zorg van de Heer ten gunste van zijn volk: 'Ik heb mijn kinderen opgevoed en grootgebracht' (Jesaja 1:2). Juda vergeet echter Gods trouwe liefde, want 'ze zijn tegen mij in opstand gekomen' (Jesaja 1:2, tweede helft), volgens de Heer. Hoe wordt de ervaring van zonde in dit gedeelte uitgedrukt? Er zijn verschillende Hebreeuwse termen die met het onderwerp zonde in verband staan. Deze studie blik in het kort terug op de voornaamste woorden voor *zonde* in het eerste hoofdstuk.

Jesaja 1:2 gebruikt de Hebreeuwse uitdrukking *pāša* ' om een zondige daad te beschrijven. Deze uitdrukking wordt weergegeven als 'zijn in opstand gekomen' in de zin 'ze zijn tegen mij in opstand gekomen.' Het woord heeft ook de (bij)betekenis van 'opstand'. Andere betekenissen zijn 'breken met' of ontrouw zijn.—Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 3 (Leiden/New York/Keulen: E. J. Brill, 1996), blz. 981. Met andere woorden: *pāša* ' beschrijft een verbroken relatie. Ook al wordt *pāša* ' veelal weergegeven als een opstandige daad, deze daad wordt in de Hebreeuwse Bijbel als misdadig gedrag beschouwd.

Een ander woord voor zonde/ontrouw is *ḥātā*' (Jesaja 1:4), dat, indien verbonden met het woord 'volk', kan worden vertaald met 'zondige volk', zoals hier het geval is in de NBG-(H)SV-vertaling (NBV: 'ontrouwe volk'). In dit geval wordt het woord als werkwoord gebruikt en de basisbetekenis is 'een doel missen', 'in gebreke zijn, beledigen/boos maken (wat betreft manieren of zeden/sociale gewoonten)', 'een zonde begaan' en 'schuldig zijn'.—William L. Holladay, *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Eerdmans Publishing Company, 1988), blz. 100. Juda is een zondige natie, omdat zij tekort is geschoten in de verbondsrelatie met de Heer; zij heeft verkeerde dingen gedaan. Zij heeft de Heer beledigd/boos gemaakt, dus haar inwoners zijn schuldig voor de Heer.

De zin parallel aan 'ontrouwe volk', die de eerste zin is in Jesaja 1:4, wordt vertaald met 'met schuld beladen'. Het Hebreeuwse woord dat als schuld (andere vertalingen: 'ongerechtigheid') wordt weergegeven, is *āwôn*. Dit zelfstandige naamwoord beschrijft een 'activiteit die oneerlijk of verkeerd is', een overtreding die bewust of opzettelijk zou kunnen zijn.—William L. Holladay, *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, blz. 268. Zoals met het voorafgaande woord, *ḥātā*', beschrijft *āwôn* een daad die niet juist is.

Het tweede deel van Jesaja 1:4 beschrijft de toestand van de kinderen van Israël: zij handelden 'verdorven'; zij 'richtten verderf aan (vgl. HSV)'. De oorzaak kan worden gevonden in de volgende regels: 'Zij hebben de HEER verlaten, . . . Hem de rug toegekeerd.' Zonde wordt hier beschreven als de daad waarbij je de Heer verlaat, en zij veroorzaakt rebellie, slecht gedrag, verkeerde daden en schuld. Jesaja 1:3 gebruikt een verbazingwekkende beschrijving om dit laatste punt met betrekking tot Gods volk op dat moment tot een geheel te maken: 'Een rund herkent zijn meester, een ezel kent zijn voederbak, maar Israël mist elk inzicht' (Jesaja 1:3). De situatie van Israël is zelfs in termen van logische redenering kritiek. De Heer probeert echter opnieuw zijn kinderen te achtervolgen. Dat is de basis van zijn verklaring: 'De HEER zegt: Laten we zien wie er in zijn recht staat. (HSV: Kom nu, laten wij samen een rechtszaak voeren)' (Jesaja 1:18).

*'Kom nu, . . . Als u gewillig bent (HSV).'*

Alle voorzieningen zijn aan Israël gegeven, met de bedoeling dat zij een glorierijke natie zullen worden. Nu zijn ze echter alleen maar vergelijkbaar met Sodom en Gomorra (zie Jesaja 1:10). De Heer kan echter het noodzakelijke wonder organiseren om hen te rehabiliteren. Hij belooft: 'Ik zal Mij (letterlijk: Mijn hand) tegen je keren, je zilver zuiver Ik met loog, al je vuil verwijder Ik' (Jesaja 1:25).

De weg om naar God terug te keren, begint met een oproep aan zijn volk om hun huidige situatie te zien. Ten eerste: hun leven is beschadigd door de zonde. De Heer bevestigt: 'Heel je hoofd doet pijn, heel je hart is ziek. Van voetzool tot kruin, niets is ongeschonden' (Jesaja 1:5, 6). Het andere grote probleem is bedrieglijke godsdienst. Ritualisme heeft de plaats ingenomen van ware aanbidding (Jesaja 1:11-14). Deze omstandigheden moedigen onrecht onder het volk aan en brengen het land verwoesting (Jesaja 1:7, 17).

Nadat Hij zijn volk heeft gesmeekt hun toestand te erkennen, doet de Heer, als volgt, een oproep aan hen: 'Laten we zien wie er in zijn recht staat' (Jesaja 1:18). De uitdrukking 'samen een rechtszaak voeren' komt van het Hebreeuwse werkwoord *niwāk<sup>e</sup>ḥā*, en deze omvat het idee van een juridisch geschil; beide rechtzoekenden, YHWH en volk, kunnen samen over hun grieven een discussie voeren. Dit suggereert ook het idee van gelijk blijken te hebben (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 1, blz. 134). Met andere woorden: God roept zijn volk op om zichzelf te rechtvaardigen/van verdenking te zuiveren/te rehabiliteren. Maar hoe kan dat zelfs mogelijk zijn voor zo'n zondig volk? De Heer legt de oplossing voor: 'Al zijn je zonden rood als scharlaken, ze worden wit als sneeuw, al zijn ze rood als purper, ze worden wit als wol' (Jesaja 1:18). Dat wil zeggen: de God die Jesaja in het eerste hoofdstuk van zijn boek introduceert, is de Enige die zijn volk kan zuiveren/louteren en rechtvaardigen/rehabiliteren. Micha, een andere profeet uit dezelfde tijd als Jesaja, vraagt zich af: 'Wie is een God als U, Die de ongerechtigheid vergeeft, Die voorbijgaat aan de overtreding van het overblijfsel van Zijn eigendom?' (Micha 7:18, HSV). Dit geschenk van vergeving kan echter

worden aanvaard of verworpen. Na het aanbod in Jesaja 1:18 maakt de Heer dus duidelijk dat een nieuw leven alleen mogelijk is 'Als je wilt' of 'Als jullie bereid zijn' (Jesaja 1:19, GNB). Aldus kan, binnen deze context, de boodschap van de volgende parabel/gelijkenis in Jesaja 5 nu beter worden begrepen: 'Welnu, inwoners van Juda en Jeruzalem, spreek recht tussen mij en mijn wijngaard. Wat kon Ik meer aan mijn wijngaard doen, wat heb Ik te weinig gedaan?' (Jesaja 5:3, 4).

## **Deel II: In het leven toepassen**

1. Het eerste onderwerp waarmee we ons in deze studie hebben beziggehouden, heeft betrekking op het geopenbaarde Woord van God. We hebben in de Bijbel 'het profetische woord, dat vast en zeker is' (2 Petrus 1:19). Als we dus de Bijbel bestuderen, bestuderen we geen gewoon boek, maar het geopenbaarde Woord van God—dat wat God heeft gesproken.

- Is wat de Heer door middel van zijn profeten heeft gesproken, nog steeds relevant voor u? Leg uit.
- Hoe bepaalt de Bijbel uw identiteit als Gods volgeling?
- Welke (hoofd)kenmerken van God maken, volgens uw Bijbellezing, het meest indruk op uw leven?

2. Het tweede onderwerp ging over de zondige ervaring van Israël, Gods volk. Zonde is niet enkel een verkeerde daad; het kan ook een gedachte zijn, zoals ons verzetten tegen het gezag van de Heer over ons leven, of een daad van innerlijke rebellie. Israël staat tegenover een tweevoudige bedreiging van de zonde: (1) zonde die mensen in de ergste daden van ongerechtigheid stort; (2) zonde die mensen in een formele, religieuze ervaring beweegt, waaraan iedere reddende genade ontbreekt. Aldus is hun godsdienst alleen maar een godsdienst van vertoning of schijn—ogenschijnlijk levend aan de buitenkant, maar dood van binnen.

- Hoe kunnen we het herkennen als onze godsdienstige ervaring in formalisme vervalt?

3. Met betrekking tot Gods vergevingsgezindheid stelt Jesaja God als de Ene voor, die in het herstel van zijn volk geïnteresseerd is. God is bereid ons te vergeven en te verlossen, en berouw is deel van het proces (Jesaja 1:27). Bovendien hebben we maar twee keuzes: zijn stem gehoorzamen of weigeren (Jesaja 1:19, 20). Zijn uitnodiging is door de eeuwen heen niet veranderd: 'Laten we zien wie er in zijn recht staat' (Jesaja 1:18).

- Bent u ertoe bereid toe te staan dat God zijn werk van herstel in uw leven doet? Zo niet: wat kunt u doen om hier klaar voor te zijn?

## Les 2 Leiderschapscrisis

2-8 januari

**Focus van de studie:** Jesaja 6

### Deel I: Commentaar

#### *Menselijke luister.*

Sommige geleerden hebben geopperd dat Jesaja's visioen in hoofdstuk 6 als een verbindingsstuk dient tussen de voorafgaande hoofdstukken (1–5) en de rest van het boek. Bijvoorbeeld: Edward J. Young verdedigt het idee dat de profeet in de eerste vijf hoofdstukken het hart van zijn boodschap introduceert en dan zijn profetische roeping verhaalt.—Edward J. Young, *The Book of Isaiah: The English Text, With Introduction, Exposition, and Notes* (Grand Rapids, MI: Eerdmans Publishing Company, 1985), vol. 1, blz. 233.

Het tweede boek van Kronieken voorziet ons van een beknopte beschrijving van de regering van de koning wiens dood in Jesaja 6 wordt vermeld. Twee Kronieken 26 brengt Uzzia's glorierijke carrière tijdens zijn 52-jarige regering over Juda breed naar voren

(2 Kronieken 26:3). Onder andere opmerkelijke prestaties omvat het resumé van de koning: militair strateg en de hieruit voortvloeiende expansie/uitbreiding van gebieden (2 Kronieken 26:6, 7), de formatie van een goed uitgerust leger (2 Kronieken 26:11-14), de uitvinding van militaire technologie (2 Kronieken 26:15), materiële voorspoed in zijn gebied (2 Kronieken 26:9, 10) en zijn glorierijke roem (2 Kronieken 26:15). Hetzelfde verslag voegt echter een somber, fataal detail toe over het leven van de monarch: 'Maar toen Uzzia het toppunt van zijn macht had bereikt, werd hij hoogmoedig, en dat leidde tot zijn ondergang. Hij overtrad het gebod van de HEER, zijn God, door de tempel van de HEER binnen te gaan om daar zelf een reukoffer te brengen op het reukofferaltaar.'

(2 Kronieken 26:16). Kennelijk verzetten de priesters zich tegen het voornemen van de koning. Zij waarschuwen hem dat het niet aan hem is om reukoffers te brengen. Zij zeggen hem ook: 'Verlaat het heiligdom; u bent in overtreding (HSV: 'want u bent ontrouw geweest'). Dit zal u bij God, de HEER, niet tot eer strekken.'

(2 Kronieken 26:18). (NBV vertaalt de Hebreeuwse uitdrukking *kābôd* met 'eer'. Een gangbare vertaling is 'majesteit/heerlijkheid.'). In plaats van heerlijkheid (*kābôd*) zal de koning dus tot aan zijn dood melaatsheid (*šāra 'at*) hebben.

Ellen G. White geeft als commentaar: 'Uzzia werd met toorn vervuld, omdat hij, de koning, op deze wijze werd bestraft. Maar hij zou het heiligdom niet verontreinigen tegen de verenigde protesten van de gezagsdragers. Terwijl hij daar opstandig en toornig stond, werd hij plotseling door Gods oordeel getroffen. Op zijn voorhoofd was de melaatsheid zichtbaar. Teleurgesteld vluchtte hij, om nooit meer de voorhof van de tempel te betreden. Tot op de dag van zijn dood, enkele jaren later, bleef Uzzia melaats – een levend voorbeeld van de dwaasheid om af te wijken van een duidelijk 'Aldus spreekt de Here'.

Zijn verheven positie noch zijn lange dienst kon dienen als een verontschuldiging voor de zonde van aanmatiging, waarmee hij de laatste jaren van zijn regering bevlekte en waardoor Gods oordeel hem trof.'—Ellen G. White, *Profeten en Koningen* (Uitgeverij Veritas), blz. 188, 189.

Aldus betekent de verwijzing naar de dood van Uzzia in hoofdstuk 6, zoals Jesaja doet, dat hij een voorspoedige en glorierijke koning tevoorschijn roept, die misschien alleen door de laatste twee koningen van de verenigde monarchie is overtroffen. Uzzia's heerlijkheid eindigt echter in melaatsheid en daarom in de dood. Nu zit een andere koning op wat eens de zetel van zijn majesteit was.

#### *De hoogste Koning.*

In tegenstelling tot de ervaring van de beroemde (maar roemloze) koning Uzzia, drukt de profeet de majesteit van de Heer uit in Jesaja 6:1: 'zag ik de Heer, gezeten op een . . . troon.' Het is met recht

het opmerken waard dat alle woorden die op het onderwerp: 'de Heer' volgen, wijzen op de verheven positie van YHWH, Koning van het universum.

Jesaja gebruikt hier de uitdrukking 'Heer' (*'ăḏōnāy*) en maakt duidelijk dat hij naar de soevereine Heerser/Vorst verwijst. Dit detail helpt het contrast tussen de Heer en de aardse vorst van Juda te verheven. De Heer is (nog steeds) gezeten op zijn troon; met andere woorden: Hij blijft *gevestigd* op zijn troon. Aan andere koningen is een einde gekomen en zal een einde komen, maar de heerschappij van de Koning van het universum is 'een eeuwige heerschappij die nooit ten einde zal komen' (vgl. Daniël 7:14). De auteur benadrukt dat de Heer zit 'en de zoom van zijn mantel de hele tempel vult' (vgl. Jesaja 6:1, laatste zin), wat betekent dat de aanwezigheid van de Heer de tempel volledig vult. Daarbij aanbidden de hemelse wezens voor Hem. Een vergelijkbaar beeld kan in Openbaring 4:8 worden gezien: 'Elk van de vier wezens had zes vleugels, met overal ogen langs de randen en aan de binnenkant. Dag en nacht herhalen ze: 'HEILIG, HEILIG, HEILIG IS GOD, DE HEER, DE ALMACHTIGE.'

### *Onze heilige en glorieus Heer.*

Jesaja 6:3 doet er verslag van dat de serafs 'elkaar toeriepen: 'Heilig, heilig, heilig is de HEER van de hemelse machten.' Het lijkt erop dat heiligheid de uitdrukking is die de hemelse wezens verkiezen om naar de Heer te verwijzen. Waar duidt Gods heiligheid op?

Voor sommige geleerden betekent de heiligheid van YHWH de verborgen essentie van zijn wezen, zijn absolute transcendentie, de goddelijke volmaaktheid die Hem van zijn schepping (onder)scheidt: een onderscheid zowel in essentie als in karakter—en zijn morele majesteit/heerlijkheid.

Aan de andere kant denken sommigen dat, in dit geval, heiligheid naar YHWH's exclusiviteit ten gunste van Israël verwijst (Teófilo Correa, *La Gloria del Señor en Isaías* [Entre Rios, Argentina: Universidad Adventista del Plata, 2017], blz. 123). Hoewel het element van onderscheid, oftewel *afzondering*, van Gods heiligheid een (hoofd)kenmerk is dat niet kan worden ontkend, kan men aanvoeren dat het woord in het Hebreeuws méér uitdrukt dan enkel onderscheid.

In deze kwestie hebben wij de bewijzen uit oude talen. De equivalente/gelijkwaardige term voor het Hebreeuwse woord *qāḏōš* (heilig) in de Akkadische taal is *qadāšu*, wat, tussen andere betekenissen, 'zuiver zijn, schitteren' betekent (Jeremy Black, Andrew George, and Nicholas Postgate, eds., '*qadāšu(m)*,' *A Concise Dictionary of Akkadian* [Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2000], blz. 282). In het licht van dit inzicht uit het bewijs buiten de Bijbel, kan een element van onvergelykbaarheid worden afgeleid vanwege de essentie van Gods karakter. Daarom kan de Hebreeuwse uitdrukking *qāḏōš*, in dit geval, verwijzen naar de zuiverheid, volmaaktheid en verborgen heerlijkheid van YHWH. Met andere woorden: heiligheid is de essentie van Gods wezen; die essentie is echter niet volkomen verborgen, omdat zij, ten dele, wordt geopenbaard in zijn heerlijkheid die de hele aarde vult. *Qāḏōš* is overeenkomend met *kābôd*. Terwijl het eerste de essentie van Gods wezen is, is het tweede de manifestatie ervan. We kunnen evenzo afleiden dat, zoals zijn aanwezigheid de tempel vult, het zijn heerlijkheid is die de aarde vult. Zo is de impact van de heiligheid van de Heer, dat Jesaja zichzelf ziet als 'ten onder gegaan', omdat hij, volgens hem, onrein is. Het contrast is duidelijk tussen hem (onrein) en de reine oftewel zuivere (heilige) God.

## **Deel II: In het leven toepassen**

**Om te overdenken:** Roem en eer hebben op veel mensen een grote aantrekkingskracht. Koning Uzzia is een perfect voorbeeld van iemand die beide begeert. Zijn binnendringing in de tempel kan als een dappere prestatie worden beschouwd, maar zijn daden zijn tegen Gods geopenbaarde wil. Zijn gedrag is een beschuldiging naar God toe en lastering tegen zijn heilige dienst. Ellen G. White verklaart: 'De zonde, die Uzzia zo noodlottig werd, was de zonde van aanmatiging. Met voorbijgaan aan een duidelijk gebod van Jehova, dat alleen de nakomelingen van Aäron dienst zouden doen als

priesters, ging de koning het heiligdom binnen 'om op het reukofferaltaar reukwerk te ontsteken'.—  
*Profeten en Koningen* (Uitgeverij Veritas), blz. 188.

1. Als u een leiderschapspositie in uw kerk heeft, denk dan na over alles wat uw leiderschap met zich meebrengt. Hoe trouw gaat u met de heilige dingen van de Heer om?
2. Koningen in de tijd van Jesaja wandelen niet altijd in het licht van de Heer. Jesaja 1:23 beschrijft Israëls heersers aldus: 'Je vorsten zijn schurken (NBG: 'opstandelingen')'. Vergeet niet: mensen zullen, vroeg of laat, sterven en (geleidelijk) verdwijnen. De Heer die voor eeuwig regeert, zit op zijn troon en Hij heeft het voor het zeggen/heeft de leiding. Wat betekent het dat God souverain (oppermachtig) is? Waarom zouden wij in zijn heerschappij vertrouwen moeten hebben?
3. Aan het begin van zijn profetische dienstwerk ontvangt Jesaja een visioen van de heiligheid van de Heer. Een vergelijkbare ervaring overkomt Mozes, als hij bij de Horeb wordt geroepen (Exodus 3:5, 6). Waarom is heiligheid niet alleen het belangrijke (hoofd)kenmerk van het wezen van de Heer, maar ook het zegel van zijn werk en het merkteken van zijn boodschappers?

## Les 3 Als je wereld in elkaar stort

9-15 januari

**Focus van de studie:** Jesaja 7:1-9

### Deel I: Commentaar

#### *De uitdaging van koning Achaz.*

De Bijbel vertelt dat Achaz geen goede koning is. Hij 'deed niet wat juist was in de ogen van de HEERE, zijn God' (2 Koningen 16:2, HSV). Het Bijbelverslag is duidelijk betreffende zijn optreden: '. . . hij ging in de weg van de koningen van Israël; ja, zelfs deed hij zijn zoon door het vuur gaan, overeenkomstig de gruweldaden van de heidenvolken die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten verdreven had. Hij bracht slachtoffers en reukoffers op de offerhoogten' (2 Koningen 16:3, 4, HSV). Hij was een schadelijke invloed voor het volk Juda. Zoals in andere gevallen is gebeurd: als koningen beginnen om ver weg van de Heer weg te lopen, ontstaan problemen in hun leven en in hun land. Het is ook zichtbaar in het eerste deel van het boek: 'Wee de goddeloze, het gaat hem slecht' (Jesaja 3:11). Beide verslagen, het boek Jesaja en het tweede boek van de Koningen, verklaren: '. . . trok koning Resin van Aram (HSV: 'Syrië') samen met koning Pekach van Israël, de zoon van Remaljahu, op naar Jeruzalem. Hij belegerde de stad' (Jesaja 7:1; vergelijk met 2 Koningen 16:5). Als koning Achaz de enorme omvang beseft van de dreiging waaronder hij zich bevindt en de mogelijkheid van een militaire confrontatie met de omringende volken 'sloeg de koning en zijn volk de schrik om het hart, en zij beefden als bomen in de storm.' (Jesaja 7:2).

Soms vergeet Gods eigen volk dat de Heer trouw verwacht van degenen die een verbondsrelatie met Hem zijn aangegaan. Aldus laat God in zijn geheimzinnige voorzienigheden toe dat er moeilijke omstandigheden over zijn volk komen, als middel om hen bewust te maken van de noodzaak om de Heer te zoeken en naar zijn licht terug te keren. '. . . zijn komst de aarde schokt' (vgl. Jesaja 2:19; andere vertalingen: '. . . Hij opstaat/Hij Zich opmaken zal, om de aarde te verschrikken'). 'De Here maakt zich gereed om zijn rechtsgeding te voeren en Hij staat klaar om volken te richten. De Here zal in het gericht gaan met de oudsten en de vorsten van zijn volk' (Jesaja 3:13, 14, NBG). In 'deze verzen beweegt Jesaja naar een beschuldiging van het leiderschap. Zij handelen onverantwoordelijk en onrechtvaardig, waarbij zij uitgerekend verwoesten wat hen is toevertrouwd. Dit thema van dwaas leiderschap, vooral op het niveau van voorgangers en vorsten, komt in het boek steeds terug (7:1–17; 14:4–21; 22:15–25; 28; 29; 32:3–8) en het is tegen deze achtergrond dat het verlangen naar, en de belofte van, iemand die rechtvaardig en deugdzaam regeert, duidelijk uitkomt.'—John N. Oswalt, *The Book of Isaiah, Chapters 1-39*, The New International Commentary on the Old Testament (Grand Rapids, MI: Eerdmans Publishing Company, 1996), blz. 137. Vrees verlamt de koning. De omstandigheden waarmee hij wordt geconfronteerd zijn misschien schrijnend, de op handen zijnde dreiging vormt een kostbare kans om naar de Heer terug te komen.

#### *De Heer zorgt voor de koning.*

In Jesaja 7:3 geeft Jesaja een interessante beschrijving van Gods zorg. De vertelling zegt niet dat de koning de Heer zoekt, het is de Heer die het initiatief neemt. Het vers zegt: 'Toen zei de HEER tegen Jesaja: 'Ga . . . op weg om Achaz te ontmoeten.' De Heer wordt in dit hoofdstuk geschilderd als de God die, door middel van de profeet, uitgaat om een angstige man te ontmoeten. De lezer kan een vergelijkbare houding van God in de tuin van Eden zien, waarin we God zelf 'in de koelte van de avondwind door de tuin . . . [zien] wandelen . . . God, de HEER, riep de mens: 'Waar ben je?' ' (Genesis 3:8, 9). Beiden, Adam en Achaz, zijn, hoewel de redenen verschilt, terecht bang.

Een ander opmerkelijk detail bij dit voorval is dat Jesaja instructies ontvangt wat betreft waar hij de koning zou kunnen ontmoeten. 'Toen zei de HEER tegen Jesaja: 'Ga . . . op weg om Achaz te

ontmoeten, op de straat van het bleekveld, waar de watertoevoer in het bovenste waterbekken uitkomt.' (Jesaja 7:3). Dit vers verschaft niet alleen een duidelijke bevestiging van Gods voorkennis; het vertelt ons ook over de wakende zorg van de Heer over al onze stappen op onze levensreis als individu. De Bijbel staat vol verhalen waarin we kunnen zien hoe God zijn profeten stuurt om zijn geliefde dienstknechten een woord van hoop te geven, of soms een woord van berisping. Onder wat voor omstandigheid ook: Gods doel is, uiteindelijk, zijn volk te helpen om Hem te vertrouwen en Hem trouw te zijn.

### *Kijk rustig.*

We zagen in vers 2 dat koning Achaz in paniek raakt bij de gedachten aan op handen zijnde oorlog. De hele natie huivert samen met hun monarch. Wat is echter Gods perspectief op deze situatie? Soms schieten we tekort in ons eindige perspectief om Gods karakter te beseffen. We denken dat Hij alleen maar over de geestelijke kwesties van ons leven bezorgd is. De Bijbel laat ons echter zien dat onze Heer een God is, die voor zijn kinderen zorgt op alle gebieden van het leven, waaronder seculiere kwesties of problemen die schijnbaar niet met geestelijke aspecten in verband staan.

'Vanuit Achaz's gezichtspunt vormen Syrië en Efraïm een ernstige bedreiging, maar vanuit Gods gezichtspunt zijn zij verwaarloosbaar en hoeven zij de tijd van de koning niet in beslag te nemen. Het is niet altijd gemakkelijk om het goddelijke perspectief te verkrijgen. Toch lopen we, tenzij we dit nastreven, altijd gevaar teveel aandacht te besteden aan wat voorbijgaat en te weinig aandacht te besteden aan wat belangrijk is. Verder, los van een ijverige zoektocht naar Gods perspectief in elke omstandigheid, concluderen we te gemakkelijk dat God zich alleen maar om geestelijke zaken zorgen maakt en niet om praktische zaken, een denkfout die uiteindelijk tot het verlies van God in alle aangelegenheden leidt.'—Johannes N. Oswalt, *The Book of Isaiah, Chapters 1-39: The New International Commentary on the Old Testament*, blz. 196.

In Jesaja 7:4 draagt God zijn profeet op om met de koning contact te hebben. 'Zeg tegen hem: 'Houd het hoofd koel, laat u geen schrik aanjagen door die twee smeulende stukken hout, Resin van Aram en de zoon van Remaljahu, hoe hoog hun woede ook oplaait.' Soms vragen we hoe we kunnen omgaan met het leven onder ongewenste omstandigheden. De Bijbel zegt: 'Houd het hoofd koel'. Andere vertalingen bevatten 'Wacht u, en wees gerust' (SV)/'Beheers uzelf, blijf rustig' (HSV)/'. . . tracht rustig te blijven' (NBG) en 'Houd u kalm en raak niet in paniek' (GNB). In de Hebreeuwse taal bestaat de zin 'Wacht u, en wees gerust' uit twee woorden, *hiššāmer w<sup>h</sup>hašqet*. Het eerste woord komt van de werkwoordelijke bron *šmr*, die, in dit geval, zou kunnen worden vertaald met 'bedacht zijn, waakzaam zijn, opletten.'—Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 4, blz. 1584.

Het lijkt erop dat de impliciete raad van de Heer aan de koning is om zich te onthouden van alle lawaai of activiteit die Gods stem zouden buitensluiten, en waakzaam te blijven. Het andere woord in de Hebreeuwse zin is *šqt*, dat vanwege de mondelinge/gesproken vorm ervan beter wordt vertaald met een wederkerend werkwoord 'de vrede bewaren. . . rustig blijven' (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 4, blz. 1641) of 'rust tonen' (David J. A. Clines, ed., *The Dictionary of Classical Hebrew* [Sheffield, England: Sheffield Phoenix Press, 2011], vol. 8, blz. 550). Kortom: een voorgestelde vertaling voor *hiššāmer w<sup>h</sup>hašqet* zou 'kijk rustig' kunnen zijn.

De aansporingen en beloften vanaf vers 4 tot het einde van het gedeelte (Jesaja 7:9) geven genoeg reden om in de beloften van de Heer te vertrouwen. Ten eerste: God gelast de koning: '. . . laat u geen schrik aanjagen door die twee smeulende stukken hout' (Jesaja 7:4). Resin en Pekach, de koningen van de Syro-Efraïmitische coalitie, veroorzaken *dus* misschien een beetje rook; maar zo'n vuur zou te verwaarlozen zijn. Ten tweede: hoewel het waar is dat de coalitie 'kwaad tegen u in de zin heeft' (vgl. Jesaja 7:5), 'Het zal niet gebeuren (andere vertalingen: 'bestaan'), het zal niet zo gaan' (Jesaja 7:7), zegt de Heer. En God benadrukt: jullie moeten vertrouwen hebben, omdat 'Alleen als jullie vertrouwen hebben (andere vertalingen: 'gelooft'), houden jullie stand' (Jesaja 7:9). George B. Gray geeft naar behoren commentaar op dit gedeelte en brengt naar voren: 'Jesaja verwerpt twee dingen in Achaz: zijn angst, want deze is onnodig; zijn



vertrouwen in materiële rijkdommen—hier getypeerd door een zekere watertoevoer in tijd van belegering; het enige vertrouwen dat voor de echte soliditeit van de staat zal zorgen, is vertrouwen in Yahweh.'—George B. Gray, *A Critical and Exegetical Commentary on the Book of Isaiah, I—XXVII*, The International Critical Commentary (Edinburgh: T. & T. Clark, 1975), vol. 1, blz. 118.

In sommige omstandigheden in het leven is het belangrijkste niet wat in onze uiterlijke omgeving gebeurt, noch wat ons zicht kan beschouwen, maar wat in ons innerlijk leven gebeurt. We moeten dus bidden voor het vermogen, en dit cultiveren, om vanuit Gods perspectief te begrijpen wat rondom ons gebeurt.

## **Deel II: In het leven toepassen**

1. Koning Achaz wordt, samen met zijn volk, met enige ernstige uitdagingen geconfronteerd, als zij het gevaar van oorlog met het Syro-Efraïmitische bondgenootschap peilen. Soms brengt het leven ons in situaties die ons bedreigen. Wat voor belangrijke of praktische stappen zijn voor ons noodzakelijk om te volgen, om deze omstandigheden het best het hoofd te bieden?

2. In het tweede deel onderzoekt de studie de bijzondere/persoonlijke zorg van God bij het tegemoetkomen aan koning Achaz's noden. De Heer zendt zijn boodschapper om de koning 'op de straat van het bleekveld' (Jesaja 7:3) te ontmoeten. Wat voor lessen kunnen wij van deze (belangrijke) gebeurtenis leren?

In het derde gedeelte ontdekken we hoe God de koning aanmoedigt niet op materiële dingen te vertrouwen, maar op zijn hulp. Zijn woorden tot de koning zijn 'kijk rustig'. Hoe is dit verenigbaar met Ellen G. White's raad hieronder?

'Het kan zijn dat u zakelijke problemen hebt. De vooruitzichten kunnen steeds donkerder worden, en het kan ernaar uitzien dat u met verlies te kampen krijgt. Maar verlies de moed niet. Ga met uw zorg naar God en blijf kalm en opgewekt. Bid om wijsheid, opdat u uw zaken verstandig kunt aanpakken en zo verlies en tegenslag kunt voorkomen. Maar doe van uw kant alles, wat u kunt, om gunstige resultaten te bereiken. Jezus heeft Zijn hulp beloofd, maar niet zonder dat wij onszelf inspannen. Steun op uw Helper. En als u alles hebt gedaan, wat in uw vermogen lag, aanvaard dan blijmoedig het resultaat.'—Ellen G. White, *De Weg naar Christus* (E.G. Whitestichting, Januari 2014), blz. 122, 123.

## Les 4 Door shade en schande

16-22 januari

**Focus van de studie:** Jesaja 7 en 8

### Deel I: Commentaar

*De vijanden komen eraan.*

Jesaja 7:17-25 leidt een profetie tegen Jeruzalem in. Dit schouwspel van oordeel wordt gegeven vanwege de tegenzin van de koning van Juda om te vertrouwen in de bevrijding die van de Heer komt, als het land met een aanval van de Aramese en Israëlische legers wordt geconfronteerd. God had gesproken door de profeet Jesaja en om veel redenen de koning opgeroepen niet bang te zijn voor Resin en Pekach. Hun plannen zullen niet in vervulling gaan (Jesaja 7:5-7). In plaats hiervan zullen hun koninkrijken ontvolkt zijn (Jesaja 7:16). Het lijkt er echter op dat de koning van Juda niet bereidwillig is om de Heer de grote uitdagingen toe te vertrouwen, waarmee hij wordt geconfronteerd. Het staat opgetekend in 2 Koningen 16:7: 'Achaz stuurde gezanten naar koning Tiglatpileser van Assyrië, met de boodschap: 'Ik ben uw dienaar en uw zoon. Trek op en verlos mij uit de greep van de koning van Aram en de koning van Israël, die zich tegen mij hebben gekeerd.' Aldus brengt de Heer oordeel over het koninkrijk Juda. De Heer laat Juda een moment ervaren, dat in jaren niet is voorgekomen: 'En voor u, uw volk en uw koningshuis zal de HEER een tijd laten aanbreken zoals men niet meer heeft meegemaakt sinds Efraïm zich van Juda afscheidde' (Jesaja 7:17).

Sommige volken achtervolgen/besluipen Juda tijdens deze periode, waaronder Aram, Israël (Jesaja 7:1), Egypte en voornamelijk Assyrië (Jesaja 7:18). De Edomieten en de Filistijnen (2 Kronieken 28:17, 18) komen óók tegen Juda samen. Anders dan Daniël gebruikt de profeet Jesaja geen vreselijke dieren om de machten voor te stellen, die Juda zullen aanvallen; in plaats hiervan worden zij gesymboliseerd door de vliegen en de bijen (Jesaja 7:18). Die elementen worden door andere Bijbelschrijvers gebruikt om de vijanden van Gods volk voor te stellen (Deuteronomium 1:44, Psalmen 118:12). Een andere levendige beschrijving wordt in Jesaja 7:20 gegeven: 'Op die dag zal de Heer met een aan de overkant van de Eufraat [Dat wil zeggen: de koning van Assyrië] gehoord scheermes alle haren van hoofd en baard en zelfs het schaamhaar (Letterlijk: het haar van de voeten.) afscheren.' Onderdrukkers vernederen hun krijgsgevangenen door het haar af te scheren. De verwijzing naar het haar van het hoofd en van de benen drukken misschien de totaliteit van de verwoesting uit (Willem A. VanGemeren, ed., *New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis* (Grand Rapids, MI: Zondervan Publishing House, 1997), vol. 1, blz. 866. De voorafgaande beschrijving wordt versterkt om complete ontvolking op de aarde te schilderen: 'Op die dag zal elk stuk grond waar duizend wijnstokken staan ter waarde van duizend sjekel zilver, door dorens en distels overwoekerd worden. Alleen met pijl en boog dringt men er door; dorens en distels versperren de weg.' (Jesaja 7:23, 24).

*Het bevriende volk komt voor Juda.*

Jesaja 8 is een uitbreiding van de profetie in Jesaja 7. Er wordt hier naar het oordeel tegen Juda verwezen, samen met andere elementen. De aankondiging begint met de ongewone Hebreeuwse naam *mahēr šālāl hāš baz* die Jesaja's zoon krijgt. Deze is gewoonlijk vertaald met 'haastige roof, spoedige buit' (Jesaja 8:1). Het kind zou voor het volk een waarschuwing zijn (vergelijk met Jesaja 8:18) van Gods voorspellingen voor zowel Juda's vijanden aan de poort als voor Juda zelf, Assyrië's volgende slachtoffer (Jesaja 8:4, 8; vergelijk met Jesaja 7:17).

Met betrekking tot Aram en Israël wordt opnieuw geprofeteerd: 'Want nog voordat de jongen vader en moeder kan zeggen, zullen de rijkdommen van Damascus en de schatten van Samaria door de koning van Assyrië worden buitgemaakt.' (Jesaja 8:4). De volgende verzen geven andere details betreffende die gebeurtenissen: '. . . zal de Heer de koning van Assyrië en zijn geweldige legermacht

over hen uitstorten als de grote watermassa's van de Eufraat: ze zullen buiten hun oevers treden en over alles heen stromen.' (Jesaja 8:7). Volgend op dit vers brengt de profeet het volgende slachtoffer van de Assyrische krijgsmachten naar voren: 'Ze zullen Juda binnendringen en het overspoelen, zodat het water ieder tot de lippen stijgt. Ze zullen je land over de volle breedte overvleugelen, Immanuel.' (Jesaja 8:8).

Zelfs na die uitspraken vertelt 2 Koningen 16 dat de koning van Juda er nog steeds de voorkeur aan geeft in de Assyrische souvereiniteit te vertrouwen: 'Achaz stuurde gezanten naar koning Tiglatpileser van Assyrië, met de boodschap: 'Ik ben uw dienaar en uw zoon. Trek op en verlos mij uit de greep van de koning van Aram en de koning van Israël, die zich tegen mij hebben gekeerd.' (2 Koningen 16:7). Om Assyrië's steun te krijgen stuurt Achaz een deel van de schatkamers van zijn regering (2 Koningen 16:8). Daarna gaat de profetie in vervulling. Aram wordt door de Assyriërs verslagen (2 Koningen 16:9). De vervulling van de profetie met betrekking tot Juda wordt meegedeeld in 2 Kronieken 28:20, 21: 'Maar in plaats van Achaz te helpen, viel koning Tiglatpileser van Assyrië hem aan en dreef hij hem in het nauw. Achaz had weliswaar de tempel van de HEER, het koninklijk paleis en de huizen van de hoogwaardigheidsbekleders leeggehaald (Letterlijk: verdeelde.) en de schatten aan de koning van Assyrië gegeven, maar toch kwam die hem niet te hulp (Letterlijk: het was hem niet tot hulp.)'

### *Heb vertrouwen in de Heilige.*

Twee Kronieken verschaft ons bepaalde details die in nadere inzichten in onze studie zouden kunnen voorzien. Jesaja 8 verschaft een duidelijke profetische uitspraak met betrekking tot de vijanden van Juda op dat moment. Het is een levendige boodschap in de naam van Jesaja's zoon. Waarschijnlijk denkt de koning (zoals velen in Juda doen) dat de profetische verkondiging van de toekomstige verwoesting van Juda een deel van het 'nepnieuws' van de dag is. Er wordt naar verwezen in Jesaja 8:12: 'Noem niet alles een samenzwering wat zij (andere vertalingen: 'dit volk') een samenzwering noemen.' De Bijbel vertelt ons dat de koning niet naar de Heer terugkeert: 'Toen hij zo in het nauw was gedreven, beging hij, koning Achaz, nog meer overtredingen tegenover de HEER.' (2 Kronieken 28:22).

Het Bijbelverslag beschrijft enige van zijn daden: Hij bracht offers aan de goden van Damascus, die hem verslagen hadden, want hij dacht bij zichzelf: De goden van de koningen van Aram helpen hun volk wél. Als ik hun offers breng, helpen ze mij vast ook. Maar zij brachten hem en heel Israël juist ten val. Achaz haalde alle voorwerpen uit de tempel van God en sloeg ze aan stukken. Hij liet de tempel van de HEER sluiten en plaatste (HSV: 'voor zichzelf') altaren op alle straathoeken van Jeruzalem. En hij tergde de HEER, de God van zijn voorouders, nog verder door in alle steden van Juda offerplaatsen voor andere goden (HSV: 'offerhoogten om aan andere goden reukoffers te brengen') in te richten.' (2 Kronieken 28:23-25).

In het laatste deel van dit gedeelte roept de Heer zijn trouwe gelovigen in die tijd op: 'Wees niet bang voor wat hun angst aanjaagt, heb er geen ontzag voor. Alleen de HEER van de hemelse machten is heilig, voor Hem zijn angst en ontzag op hun plaats. Hij zal een heiligdom zijn' (Jesaja 8:12-14). Tijdens de periode van Achaz wordt het heiligdom ontheiligd en, onder andere, 'sloot hij de deuren van het huis van de HEERE.' (vgl. 2 Kronieken 28:23, 24). Op dit kritieke moment zal de Heer dus 'een heiligdom zijn', het centrum van heiligheid voor sommigen, 'maar ook de steen waaraan men zich stoot, de rots waarover . . . struikelen' voor anderen (Jesaja 8:14).

In dit opzicht geeft Ellen G. White als commentaar: 'Maar er waren in Juda nog enkelen die trouw waren gebleven aan de Here, en die weigerden zich te laten meeslepen in afgoderij. Naar hen zagen Jesaja en Micha met hun metgezellen, toen ze de verwoesting aanschouwden die gedurende de laatste jaren van Achaz was veroorzaakt. Hun heiligdom was gesloten, maar de getrouwen hadden de verzekering: 'God is met ons'. 'De Here der heerscharen, Hem zult gij heilig achten en Hij moet het voorwerp van uw vrees en Hij moet het voorwerp van uw schrik zijn. Dan zal Hij tot een heiligdom zijn'. Jesaja 8:10, 13, 14.'—*Profeten en Koningen* (Uitgeverij Veritas), blz. 203.

## Deel II: In het leven toepassen

1. We ontdekken dat koning Achaz er de voorkeur geeft aan in een Assyrisch bondgenootschap te vertrouwen, in plaats van op Gods beloften te steunen. Het is voor mensen gemakkelijker om op menselijke tussenkomst af te gaan in plaats van op Gods vervulling. Waarom is het voor *gelovigen* soms moeilijk om in tijden van crisis in Gods beloften te geloven? Overpeins, als deel van uw antwoord, 2 Kronieken 28:22: 'Toen hij zo in het nauw was gedreven, beging hij . . . nog meer overtredingen tegenover de HEER.'
2. In Jesaja 8 kondigt de profeet Juda's verwoesting aan. Dit verwachte nieuws zou aan het volk gegeven kunnen zijn om hen aan te zetten Gods hulp te zoeken; de vijand zou niet in staat zijn geweest hen te vernietigen, als zij Gods bescherming hadden gezocht. Zij moesten de Heer hun God meer vrezen dan zij de koning van Assyrië vreesden. Wat voelt u als u in het leven enige waarschuwing/berisping ontvangt? Praat over de manieren waarop dit u heeft geholpen.
3. Twee Kronieken 28:19 verklaart: 'De HEER had Juda vernederd omdat Achaz als koning van de Israëlieten de zeden in Juda had laten verwilderen en zijn plicht tegenover de HEER had verzaakt.' Op wat voor manieren kan het gedrag van één persoon de mogelijkheid hebben om aan anderen verwoesting te brengen? Wat voor les kunnen we uit Jesaja 8:18 leren: 'Ik ben, met de kinderen die de HEER mij heeft gegeven, een teken voor Israël, een zinnebeeld (HSV: 'tekenen en wonderen . . . afkomstig van') van de HEER van de hemelse machten'?

## Les 5 Verheven Vredevorst

23-29 januari

**Focus van de studie:** Jesaja 9

### Deel I: Commentaar

#### *Van duisternis naar licht.*

De laatste verzen van Jesaja 8 beschrijven de tegenspoed en donkere avonturen van het volk van Juda: 'Spreek uitsluitend volgens deze woorden, waartegen geen bezwering bestand is (NBG: 'Voor wie niet spreekt naar dit woord, is er geen dageraad.'). Moedeloos en hongerig zullen de mensen door het land zwerven. . . . of staren naar de grond, maar overal heerst verstikkende duisternis; donker en somber is het, nacht overal. En wie daardoor omsloten wordt, zal niet ontkomen.' (Jesaja 8:20–23) Aldus wandelt Gods volk in de duisternis, voornamelijk omdat zij het profetische Woord van God negeren en verwerpen. Zij zonderen zichzelf af van het Licht. Ellen G. White verklaart: 'In Jesaja's dagen was het geestelijk onderscheidingsvermogen van de mens verduisterd door een onjuiste voorstelling van God. Satan had lange tijd getracht de mensen ertoe te brengen hun Schepper te beschouwen als de bron van zonde, van lijden en van dood. Degenen die op deze wijze waren verleid, beeldden zich in dat God hard en veeleisend was. Ze zagen Hem als een Wezen dat klaarstond om aan te klagen en te veroordelen, ongewillig de zondaar aan te nemen zolang er geen geldige reden was hem te helpen. De wet van liefde, waardoor de hemel wordt bestuurd, was door de aartsbedrieger voorgesteld als een beperking van het geluk van de mens, een pijnlijk juk dat ze graag zouden willen afwerpen.' — *Profeten en Koningen* (Uitgeverij Veritas), blz. 193.

Maar de donkere dagen zouden worden veranderd in een glorierijke heldere en schitterende ervaring. Dit is precies wat we ontdekken in Jesaja 8:23 en het eerste deel van Jesaja 9 (verzen 1-4). De Bijbel geeft de beloften en hoop te kennen die God zijn volk te midden van onderdrukking heeft gegeven. Om die reden verwijst het onderwerp hier naar Juda's verlossing, die door het *grote licht* zou worden uitgevoerd. Jesaja 9:1 beschrijft het toekomstige schouwspel: 'Het volk dat in duisternis ronddoelt ziet een schitterend licht. Zij die in het donker wonen worden door een helder licht beschenen.' De daad van herstel wordt hier aangekondigd en de bevrijding van Gods volk van hun onderdrukker zou met de helderheid van Gods aanwezigheid gepaard gaan. '. . . het verheugt zich voor uw aangezicht als met de vreugde bij de oogst' (Jesaja 9:3, NBG). Het is ook de taal in Jesaja 60, als God zijn volk bemoedigt, dat uit de ballingschap terug zou komen: 'Sta op en schitter, je licht is gekomen, over jou schijnt de luister van de HEER.' (Jesaja 60:1). Is het mogelijk dat de Heer ten gunste van zijn volk tussenbeide gaat komen? Jesaja bevestigt het: Het juk dat op hen drukte, de stok op hun schouder, . . . , U hebt ze verbrijzeld' (Jesaja 9:3).

#### *De Messias als het Licht van de wereld.*

De auteur van Matteüs zinspeelt op de profetie van Jesaja. Hij zegt: '. . . week Hij [Jezus] uit naar Galilea. Hij liet Nazaret achter zich en ging wonen in Kafarnaüm, aan het Meer van Galilea, in het gebied van Zebulon en Naftali. Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet Jesaja' (Matteüs 4:12-14); dan verwijst Matteüs naar Jesaja 8:23 en 9:1. Hier hebben we een Bijbelse auteur die een Messiaanse vervulling op de profetie van Jesaja toepast.

Het is geweldig voor de lezer als de Bijbel zélf in de uitleg van een voorafgaande Bijbelse tekst voorziet; in dit geval legt Matteüs Jesaja uit. Aldus geeft dit de lezer zekerheid en vertrouwen om de verzen 5 en 6 in de profetie van Jesaja 9 te benaderen. Behalve dat zinspeelt Ellen G. White op die verzen. Ze legt uit: 'Later in Israëls geschiedenis, kort voor de eerste komst van Christus, werd algemeen verstaan dat naar de komst van de Messias werd verwezen in de profetie.'—*Profeten en Koningen* (Uitgeverij Veritas), blz. 423.

Het luminescent (lichtgevend) motief in Jesaja 9, zoals aan de dag gelegd in 'een schitterend licht' (Jesaja 9:1) wijst, samen met de belofte: 'Een kind is ons geboren' (Jesaja 9:5), duidelijk op Christus. Matteüs doet verslag van de magiërs uit het Oosten die in Jeruzalem aankomen en vragen:

'Waar is de pasgeboren koning van de Joden? Wij hebben namelijk zijn ster zien opgaan en zijn gekomen om hem eer te bewijzen.' . . . Toen ze dat (andere vertalingen: 'de ster') zagen, werden ze vervuld van diepe vreugde. Ze gingen het huis binnen en vonden het kind met Maria, zijn moeder. Ze wierpen zich neer om het eer te bewijzen.' (Matteüs 2:2, 10, 11. Het evangelie van Johannes geeft een rijke beschrijving van Jezus met betrekking tot het licht: 'In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen. Het licht schijnt in de duisternis . . . het ware licht, dat ieder mens verlicht en naar de wereld kwam.' (Johannes 1:4, 5, 9). Met deze context is Jesaja 9:5, 6 duidelijk een directe verwijzing naar de komst van de Messias die 'het licht voor de wereld' is (Johannes 8:12) en die vrede, vrijheid, recht en gerechtigheid brengt.

### *Het karakter van de Messias.*

Jesaja 9:5, 6 is een rijke catalogus van het karakter en koningschap van de Messias. De profeet verkondigt: 'Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst.' (Jesaja 9:5). Wat volgt is een beknopte studie van deze catalogus van Messiaanse (hoofd)kenmerken.

De toekomstige Messiaanse koning zou 'Wonderbaarlijk' zijn. Het woord 'wonderbaarlijk' komt als zelfstandig naamwoord voor in Jesaja 25:1 en 29:14, en het Hebreeuwse woord waaraan het is ontleend, heeft de (bij)betekenis van 'iemand die een wonder beraamt, de wonderdoener.'—Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 3, blz. 928. Dezelfde term wordt gebruikt in het lied van Mozes: 'Wie onder de goden is uw gelijke, HEER? Wie is uw gelijke, zo ontzagwekkend en heilig, wie dwingt zo veel eerbied af met roemrijke daden, wie anders verricht zulke wonderen [‘ōšê pele’]?' (Exodus 15:11). Later zou Jesaja dezelfde uitdrukking gebruiken: 'HEER, U bent mijn God . . . Want wonderbaarlijk zijn uw daden' (Jesaja 25:1). Met andere woorden: het is een verwijzing naar de wonderbaarlijke uitvoering/vervulling en verlossende daden van de Machtige God.

De andere verwijzing naar de Messias in Jesaja 9 is *Raadsman*. De Hebreeuwse term *yô'ēs* geeft het idee weer van iemand 'die altijd weet wat hij/zij moet doen'.—Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 2, blz. 403. De uitdrukking heeft de (bij)betekenis van een wijze man, een raadgever en/of iemand die leidt zoals het moet. Het is het idee in Jesaja 1:26: 'Ik breng je rechters en raadgevers tot inkeer, het zal weer worden als voorheen.'

Tot slot onderzoeken we de uitdrukking 'machtige God' (*'el gibbôr*). De uitdrukking *gibbôr* wordt in verband gebracht met kracht en moed in de strijd. Een voorgestelde vertaling is 'God de heroïsche/grootse macht' of 'God de held'.—Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 1, blz. 172. We zien dit idee uitgedrukt in Jesaja 42:13: 'De HEER zal optrekken als een krijgsheld, als een aanvoerder wakkert hij de strijdlust aan. Hij blaast alarm, hij slaakt een strijdkreet. Heldhaftig verslaat hij zijn vijanden.' John Oswalt geeft terecht als commentaar: 'Waar 'ēl gibbôr elders in de Bijbel ook voorkomt, er is geen twijfel dat de term naar God verwijst.'—*Het boek Jesaja: Chapters 1-39*, The New International Commentary on the Old Testament, blz. 247.

## **Deel II: In het leven toepassen**

1. De laatste verzen van Jesaja 8 verklaren dat de raadgevingen van God aan het volk worden verworpen, omdat zij zich richten op de raadgevingen van mediums, wat hen in geestelijke duisternis brengt. Gods genade belooft echter om zijn volk hieruit te verlossen en hen een lichtere toekomst te geven. De Heer is de Enige die duisternis in licht kan veranderen. Deel een gebeurtenis in uw leven, waarbij een donkere omstandigheid, door Gods voorzienigheid en tussenkomst/inneming, toch nog een lichte ervaring wordt.

2. In Jesaja 2:5 raadt God zijn volk aan: 'Nakomelingen van Jakob, kom mee, laten wij leven in het licht van de HEER.' Hoe vat u persoonlijk Jezus' raad in Johannes 8:12 op: 'Ik ben het licht voor de

wereld. Wie Mij volgt loopt nooit meer in de duisternis, maar heeft licht dat leven geeft.'? Wat betekent het om 'licht dat leven geeft' te hebben?

3. Jesaja 9:5 beschrijft veel (hoofd)kenmerken van de Messias, die in verband worden gebracht met zijn eeuwigdurende koninkrijk. De profeet pent neer: 'Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst.' Welke van deze (hoofd)kenmerken van God is het belangrijkste voor u, en waarom?

## Les 6 Voor God spelen

30 januari-5 februari

**Focus van de studie:** Jesaja 13, 14, 24-27

### Deel I: Commentaar

#### *Gods oordelen.*

Het idee van oordeel is een terugkerend thema in de profetische literatuur van de Bijbel. Het oordeel zou het einde van een tijdperk van leed en het begin van een nieuw tijdperk van vreugdevolle ervaring kunnen brengen (Jesaja 42:1). Of het zou toekomstige verwoesting kunnen brengen, of aankondigen, zoals voorkomt in de profetieën van Jesaja 13, 14 en de volgende hoofdstukken. Die dagen van oordeel worden soms aangekondigd door de uitdrukking 'de dag van de HEER' te gebruiken, zoals zichtbaar is in de eerste helft van het boek Jesaja.

De dag van de Heer kan een dag van herstel zijn: 'Op die dag zal Ik mijn dienaar Eljakim, de zoon van Chilkia, ontbieden. Ik zal hem met uw gewaad kleden en hem uw gordel omdoen; uw macht draag Ik aan hem over. Hij zal als een vader zijn voor de inwoners van Jeruzalem en het volk van Juda. Ik zal hem de sleutel overhandigen van het huis van David; wanneer hij opendoet, kan niemand sluiten, wanneer hij sluit, kan niemand openen.' (Jesaja 22:20-22).

De dag van de Heer zou echter een dag van verwoesting kunnen zijn, zoals voorkomt in Jesaja 13 en 14, die verwijzen naar de verwoesting van Babel en Assyrië. Het vonnis (die de verwijzing naar 'de dag' omvat) zou ook voor Juda negatieve gevolgen kunnen hebben (Jesaja 2:12; Jesaja 3:13, 14, 18), maar dat (hoofd)kenmerk wordt gewoonlijker in het oordeel tegen vreemde naties gezien.

Oordeel komt op Gods initiatief: 'Ik heb mijn heilige legers (andere vertalingen: 'geheiligden') bevel gegeven, mijn krijgshelden opgeroepen mijn wraak te voltrekken, juichend over mijn majesteit.' (Jesaja 13:3). Het is in de Hebreeuwse taal niet gebruikelijk een zin met een onderwerp te beginnen, maar, in plaats hiervan, met het werkwoord; de uitzondering vindt echter in dit vers plaats. De 'Ik' wordt hier benadrukt. Aan de andere kant is het een opvallend (essentieel) kenmerk van God als soeverein over de aardse machten. Het wordt ook in Jesaja 14 benadrukt: 'De HEER van de hemelse machten heeft gezworen: 'Voorwaar, het zal gaan zoals Ik heb bepaald, het zal gebeuren zoals Ik heb besloten.' (Jesaja 14:24). Aan de andere kant: terwijl hij in Jesaja 9:5 naar 'de Ontzagwekkende (andere vertalingen: 'Almachtige') [God]' verwijst, gebruikt de auteur in Jesaja 13:3 het woord *gibbwōr* (machtige), als hij naar *zijn krijgshelden* verwijst. Zij zijn 'de werktuigen van zijn toorn' (Jesaja 13:5).

Een ander belangrijk element van oordeel is nabijheid/nadering. Bijvoorbeeld: 'Want de dag van de HEER is nabij' (Jesaja 13:6) of 'De dag van de HEER breekt aan' (Jesaja 13:9). Een beeld van troepen die klaar zijn voor de strijd, wordt hier beschreven: '... de HEER van de hemelse machten monstert zijn troepen.' (Jesaja 13:4). Het zou een dag van toorn zijn. De Heer zegt: '... mijn krijgshelden opgeroepen mijn wraak te voltrekken' (Jesaja 13:3), 'De dag van de HEER breekt aan, meedogenloos, grimmig, in brandende toorn.' (Jesaja 13:9), '... , de aarde raakt bevend van haar plaats op de dag van de HEER van de hemelse machten, de grimmige dag van zijn brandende toorn.' (Jesaja 13:13)

Een ander opvallend element van het oordeel door de Heer is de reden voor een laatste dag van afrekening/dag des oordeels en dag van verwoesting: 'Dan laat ik de wereld boeten voor haar slechtheid, de goddelozen voor hun verdorvenheid. Ik breek de trots van hoogmoedigen, hooghartige tirannen verneder ik.' (Jesaja 13:11). Aan al deze zonden wordt vorm gegeven in het letterlijke en geestelijke Babylon.



### *De zekerheid van overwinning.*

Hoewel de profetieën van Jesaja 13 en 14 zich focussen op Babel en Assyrië aan het einde van hoofdstuk 14, wordt de hele aarde meegerekend: 'Dit is het besluit dat gevallen is over heel de aarde. Dit is de hand die opgeheven is tegen alle volken.' (Jesaja 14:26). Er is geen twijfel dat de eschatologische gevolgen van Jesajaanse profetieën het gehele universum omvatten. Dit begrip wordt ook uitgewerkt in Jesaja 24: 'De HEER verwoest de aarde en slaat haar kaal' (Jesaja 24:1). 'Daarom verslindt een vloek de aarde en moeten haar bewoners boeten' (Jesaja 24:6), 'Haar opstandigheid drukt zwaar op haar' (Jesaja 24:20). Het is duidelijk dat de kwestie niet tegen de aarde als element van de schepping is, maar tegen de overtreding/zonde daarop. Het goede nieuws is, uiteindelijk, dat 'de HEER van de hemelse machten heerst' (Jesaja 24:23).

Jesaja 25 is een loflied op Gods gunst op de eschatologische dag van de Heer. Het hoofdstuk heeft drie duidelijke gedeelten. Dit zijn 1-5, 6-8, and 9-12. Het eerste gedeelte is het loflied op wat God voor zijn volk heeft gedaan na langdurig pijn en lijden. God heeft voltooid wat Hij voor zijn volk van plan was: 'Want wonderbaarlijk zijn uw daden, U hebt uw beleid sinds mensenheugenis trouw en betrouwbaar uitgevoerd.' (Jesaja 25:1). Hij heeft de machten van de onderdrukkers van zijn volk ten val gebracht. Hij heeft 'hun versterkte vesting tot een ruïne' gemaakt (Jesaja 25:2). Aldus is deze lof een teken van vreugde en geluk vanwege de overwinning. God wordt geloofd vanwege de werken die Hij heeft gedaan.

Het tweede gedeelte van dit hoofdstuk bevat de verzen 6-8. De inhoud benadrukt de viering door Gods volk. De Heer heeft de vreugde en vrede in hun land hersteld. God heeft de tijd van donker lijden uit hun leven weggenomen. God heeft hun pijn en tranen begraven. Het is nu tijd voor een feest, want 'Op deze berg richt de HEER van de hemelse machten voor alle volken een feestmaal aan: uitgelezen gerechten en belegen wijnen, een feestmaal rijk aan merg en vet, met pure, rijpe wijnen.' (Jesaja 25:6). Verdriet wordt voor eeuwig verbannen: 'Voor altijd doet hij de dood teniet. God, de HEER, wist de tranen van elk gezicht' (Jesaja 25:8).

Het laatste gedeelte van dit hoofdstuk begint in vers 9 en eindigt in vers 12. Dit gedeelte weidt uit over het lied over God in het eerste gedeelte. In dit gedeelte wordt God geloofd om de verwachte volbrenging/vervulling door Hem: 'Hij is onze God! . . . Hij zou ons redden (andere vertalingen: 'verlossen/zalig maken'). Hij is de HEER, hij was onze hoop ((H)SV: 'wij hebben Hem verwacht') (Jesaja 25:9) en 'Hij zal uw hoge vestingmuren neerhalen' (Jesaja 25:12). Aldus 'zal [Gods volk] juichen en blij zijn: Hij heeft hen gered. De hand van de HEER rust op deze berg' (vgl. Jesaja 25:9, 10).

### *Het trouwe volk.*

Het lied in Jesaja 26 vult het lied in het voorafgaande hoofdstuk aan. In het bijzonder de verzen 1 tot en met 10 benadrukken een belangrijk onderwerp met betrekking tot de verlostten (en passen dit, allereerst, toe op het volk Juda dat naar hun thuisland terugkeert uit de ballingschap in Babel). Het onderwerp van dit gedeelte gaat over trouw. De vraag is: 'Wie is in staat de poorten binnen te gaan en aan het feestmaal deel te nemen?'

Het lied beschrijft de stad als een beschermde stad. Nu komt het bevel: 'Open de poorten,' 'opdat het rechtvaardige volk kan binnentreden, (NBG:) 'dat zijn trouw bewaart.' (Jesaja 26:2). Het volk is niet langer een ontrouw volk (hoofdstuk 1), maar een rechtvaardig volk. De Hebreeuwse uitdrukking die voor rechtvaardig wordt gebruikt, is *šaddiq* en volgens het Hebreeuwse lexicon (woordenboek) betekent het verschillende dingen: (1) de oprechte persoon die zich correct gedraagt en zich in zijn leven weet te redden; (2) de vrome persoon, een die toebehoort aan de gemeenschap van Yahweh; (3) de vrome persoon die zijn of haar voldoening in de geboden heeft; en (4) degene die wordt beschouwd als rechtvaardig, correct/onberispelijk. Kort gezegd: *šaddiq* beschrijft iemand die rechtvaardig, oprecht en vroom is (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 3, blz. 1002).

Daarnaast verschaffen deze verzen in Jesaja 26 meer bijzonderheden over de (hoofd)kenmerken van de verlostten en vullen ook de voorafgaande zienswijze aan: de getrouwe 'blijft trouw'

(vgl. Jesaja 26:2, GNB) oftewel, zoals is vertaald in de NBG: 'zijn trouw bewaart' (HSV: 'trouw bewaart'). Een andere (kenmerkende) eigenschap van de verlostten is dat zij in de Heer vertrouwen, wat twee keer wordt benadrukt in Jesaja 26:3, 4: '. . . wie op U vertrouwt. Vertrouw altijd op de HEER'.

Jesaja 26:7 introduceert een nieuw woord (een bijvoeglijk naamwoord in dit geval) om de verlostten te beschrijven. Het is de Hebreeuwse uitdrukking *yāšār*, die een 'eerlijk/betrouwbaar of rechtvaardig (persoon)' beschrijft.— Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 2, blz. 450. Jesaja 26:7 zegt: 'U effent het pad voor de rechtvaardige, U baant voor hem een rechte weg.' Jesaja 26:8, 9 verschaft andere elementen in de ervaring van dat trouwe volk dat de verlostte stad binnen zal gaan: 'Ook wij verlaten ons op U, HEER: wij gaan de paden van uw recht. Wij richten ons op uw naam, naar U gaat ons verlangen uit. Reikhalzend kijk ik naar U uit, zelfs 's nachts verlang ik naar U.' (Jesaja 26:8, 9).

## **Deel II: In het leven toepassen**

1. Het schouwspel van oordeel lijkt voor velen voornamelijk angstaanjagend/afschuwelijk en huiveringwekkend. Dikwijls zet echter de angst voor dreigend/aanstaand oordeel mensen aan om de Heer te zoeken en ten slotte de weg van verlossing op te gaan. Wat voor les kunnen we leren uit de tonelen van het oordeel in het boek Jesaja? Lees vooral Jesaja 24 voor, bij de formulering van uw antwoord.

2. In Jesaja 25 heeft God van tevoren zijn trouw getoond voor de verlossing van zijn volk van de onderdrukking van de vijanden. Hij zal ze met zijn grote kracht ten val brengen. God gaat zijn volk vrede en vreugde geven. Hij heeft in het verleden voor overwinning gezorgd en Hij zal ons in de toekomst overwinning brengen. God is onze overwinning en wij kunnen overwinning hebben over lijden, pijn en zonde door de kracht van de machtige God. Wat voor hoop geeft deze gedachte ons, als we vertrouwen op de dag van het grote eschatologische feest dat God voor zijn geliefde volk heeft bereid?

3. Jesaja 26 verschaft enige van de (kenmerkende) eigenschappen van het volk dat de poorten van de beveiligde stad zal binnengaan. '. . . het rechtvaardige volk' en degenen die de trouw bewaren 'kunnen binnentreden' (vgl. Jesaja 26:2). Met deze verzen in gedachten, hoe zou u uw ervaring met vertrouwen van kort geleden willen beschrijven?

## Les 7 Assyrië verslagen

6-12 februari

**Focus van de studie:** Jesaja 36, 37, 38

### Deel I: Commentaar

*In wie zullen we ons vertrouwen stellen?*

Jesaja 36 tot 39 bevatten vertellingen die nóg een militaire uitdaging specificeren, waarmee Juda wordt geconfronteerd. De gebeurtenis vindt plaats tijdens de regering van Hizkia. Kronieken en het boek Koningen beschrijven Hizkia als een belangrijke hervormer wat godsdienstige kwesties betreft: 'Al in de eerste maand van het eerste jaar van zijn regering heropende hij de tempel van de HEER en liet hij de deuren herstellen.' (2 Kronieken 29:3); en hij sprak de Levieten toe: 'Heilig u, zodat u de tempel van de HEER, de God van uw voorouders, kunt reinigen door alles wat onrein is uit het heiligdom te verwijderen.' (2 Kronieken 29:5). Het Bijbelverslag brengt naar voren: 'Hizkia stelde zijn vertrouwen in de HEER, de God van Israël. Nooit, noch voor noch na zijn tijd, is hij geëvenaard, door geen van de koningen van Juda.' (2 Koningen 18:5).

De Assyrische macht is tegen Israël opgetrokken en Samaria is veroverd, omdat 'de Israëlieten de HEER, hun God, niet gehoorzaamd hadden. Ze hadden de regels van het verbond overtreden' (2 Koningen 18:12). De Assyrische krijgsmachten 'trekken [echter óók] op tegen de versterkte steden van Juda' (vgl. 2 Koningen 18:13). Het lijkt erop dat moeilijke omstandigheden goede en slechte mensen op dezelfde manier omringen.

Om een of andere reden komt Hizkia tegen Assyrië in opstand en de crisis bereikt een hoogtepunt. De rabsake, de afgezant van Sanherib, komt naar de koning van Juda met een boodschap die in de vertelling de kern van de zaak bevat: 'In wie stelt u zoveel vertrouwen . . . ?' (Jesaja 36:5). Er zijn enige alternatieven voor Hizkia om zich door te laten leiden: Vertrouwt u op Egypte (vgl. Jesaja 36:6)? Stelt u uw vertrouwen in de HEER (vgl. Jesaja 36:7)? Of gaat u uw vertrouwen in de Assyrische koning stellen (vgl. Jesaja 36:8)? De Assyrische vertegenwoordiger legt de leiders van Gods volk zijn redenering uit waarom het niet handig is om in anderen te vertrouwen, maar alleen in Hem.

Vertrouw niet op Egypte, omdat zij als 'die geknakte rietstengel' is (Jesaja 36:6). Stel uw vertrouwen niet in de Heer. Volgens de rabsake: 'Laat Hizkia u geen valse hoop geven met zijn bewering dat de HEER u zal redden. Hebben de goden van andere volken hun land dan gered uit de handen van de koning van Assyrië? . . . Als geen enkele god in staat is gebleken zijn land uit mijn handen te redden, hoe zou dan de HEER Jeruzalem kunnen redden?' (Jesaja 36:18, 20). Bovendien houdt hij vol dat de Heer tegen hem heeft gezegd: 'Val dit land aan en vernietig het.' (Jesaja 36:10).

Tot slot haalt de afgezant van Assyrië de afgevaardigden van Juda over om op Assyrië te vertrouwen, door een overeenkomst met de Assyriërs te sluiten: 'Geef u over (Letterlijk: Maak met mij een zegen) en stel u onder mijn hoede (SV: 'Onderhandelt met mij door een geschenk, en komt tot mij uit'), dan kan ieder van u van zijn wijnstok en zijn vijgenboom eten en het water uit zijn eigen put drinken' (Jesaja 36:16, 17). Als Juda hiermee instemt, zou het hun minachting voor God hebben getoond.

*Waarom zou er op God moeten worden vertrouwd?*

Het is interessant dat de Assyrische afgezant weet dat Hizkia op de Heer vertrouwt. Het lijkt erop dat hij bang is voor het geloof van de monarch, omdat hij bij de afgevaardigden van Juda aanvoert om hun vertrouwen niet in de Heer te stellen (Jesaja 36:7): 'Laat hij u niet verleiden uw vertrouwen te stellen in de HEER. Als hij beweert: 'De HEER zal ons vast en zeker redden' (Jesaja 36:15). 'Laat Hizkia u geen valse hoop geven met zijn bewering dat de HEER u zal redden.' (Jesaja 36:18).

Het Bijbelverslag beschrijft de voornaamste deugd van Hizkia: 'Hizkia stelde zijn vertrouwen in de HEER, de God van Israël. Nooit, noch voor noch na zijn tijd, is hij geëvenaard, door geen van de

koningen van Juda.' (2 Koningen 18:5). Op dit crisismoment zoekt Hizkia dus de Heer en bidt. Zijn smeekbede is een van de prachtigste gebeden in tijden van leed:

'HEER van de hemelse machten, God van Israël, U die op de cherubs troont, U alleen bent God van alle koninkrijken op aarde, U hebt de hemel en de aarde gemaakt. Leen mij uw oor, HEER, en luister, open uw ogen en zie toe. Hoor met welke woorden Sanherib de levende God hoont. . . . Ik vraag u, HEER, onze God: red ons uit zijn handen, opdat alle koninkrijken op aarde zullen beseffen dat U, HEER, de Enige bent.' (Jesaja 37:16, 17, 20).

Hizkia's perspectief op God en zijn erkenning van wie de Heer is, zijn vermeldenswaardig. De Heer is de ware Koning van de wereld; er is geen ander zoals Hem. Aldus is Hij de Souverein van het universum en alle koninkrijken worden aan zijn wil onderworpen. God als Schepper brengt de soevereiniteit van de levende God naar voren. Hij kan zijn volk verlossen. De rabsake's zienswijze op God is blasfemie (godslastering).

### *God en persoonlijke rampspoed.*

Jesaja 38 bevat belangrijke inzichten in aspecten van onze God. Hij wordt voorgesteld als Koning, Schepper en Heiland. Hij is een God die in het nationale welzijn van zijn volk geïnteresseerd is. Tegelijkertijd is Hij ook een God die in persoonlijke aangelegenheden geïnteresseerd is.

We zien Gods persoonlijke interesse in Hizkia als hij ziek wordt: 'Hizkia draaide zijn gezicht naar de muur en bad tot de HEER . . . Daarbij stortte hij bittere tranen.' (Jesaja 38:2, 3). En God zendt een boodschap naar Hizkia door de profeet: 'Zo zegt de HEERE, de God van uw vader David: Ik heb uw gebed gehoord, Ik heb uw tranen gezien.' (Jesaja 38:5).

Onder die omstandigheden schrijft Hizkia een psalm. Zij geeft weer wat in zijn hart is, terwijl hij zijn persoonlijke crisis ondergaat—in dit geval: een ongeneeslijke ziekte: 1. Hizkia ontkent zijn toestand niet: '. . . moet ik gaan, . . . in het dodenrijk' (Jesaja 38:10). Evenmin leeft hij in ontkenning van het tijdelijke karakter van het leven: 'Dag en nacht staat U mij naar het leven' (Jesaja 38:12). 2. Zijn ziekte brengt enige perioden van moedeloosheid in zijn leven: '. . . ik klaag en kreun als een duif. Met geloken ogen roep ik naar omhoog . . . Zo heeft mijn bittere lot mij vrede gebracht.' (Jesaja 38:14, 17). 3. Hizkia wacht echter op God: 'Ach Heer, sta in mijn nood voor mij in. . . . U geeft mij nieuwe kracht, U doet mij herleven.' (Jesaja 38:14, 16); 'De HEER is mij te hulp gekomen.' (SV: 'De Heere was gereed om mij te verlossen.') (Jesaja 38:20). 4. Hij voelt dat God zijn zonden heeft vergeven: 'U hebt mijn zonden weggedaan.' (Jesaja 38:17). 5. Er is geen wrok tegen God: 'Maar hij die leeft – leeft! – zal U loven, zoals ik doe op deze dag.' (Jesaja 38:19). 6. En hij getuigt over Gods trouw: '. . . de vader maakt zijn zonen uw trouw bekend.' (Jesaja 38:19, NBG).

Commentator John Oswalt brengt enige belangrijke inzichten naar voren aangaande Hizkia's ervaring, die belangrijk zijn om over na te denken: 'Er worden hier misschien twee belangrijke theologische punten gemaakt. Een hiervan is de herhaling van menselijke hopeloosheid en goddelijke betrouwbaarheid. Zelfs een koning staat hopeloos tegenover de aanval van de dood. Zelfs de meest machtigen worden op haar weg geveld. Waarom zouden we ons vertrouwen dan in menselijke sterfelijkheid stellen? Aan de andere kant kan en zal God iemand juist uit de poorten van de dood wegrukken en hem tot het leven terugbrengen. Hij heeft de sleutels van leven en dood en zal deze in ons voordeel gebruiken. Zou op zo iemand niet moeten worden vertrouwd?

Het tweede punt is meer impliciet dan expliciet. Het doet zich echter voor als antwoord op de vraag waarom zo'n nadrukkelijke verklaring van Hizkia's sterfelijkheid en onvermogen/machteloosheid hier in het boek zou moeten worden gezet. Een antwoord dat voor de hand liggend lijkt, is dat er een bewuste poging is om duidelijk te maken dat Hizkia niet de beloofde Messias is. Ondanks zijn vermogen om op God te vertrouwen en zijn volk terug te leiden van de rand van verwoesting, is hij niet het Kind waarvan Jesaja heeft gesproken. Hij heeft vorm gegeven aan het vertrouwen dat onmisbaar is als de natie God gaat dienen, maar hij is niet Degene in wie dat vertrouwen moet worden gesteld. Van Diegene ligt nog steeds een vollediger openbaring (hoofdstukken 40–66) in het verschiet.'—*The Book of Isaiah, Chapters 1-39, The New International Commentary on the Old Testament*, blz. 682.

## **Deel II: In het leven toepassen**

1. In wie stelt u uw vertrouwen? Soms wordt ons geloof op de proef gesteld, zoals gebeurt tijdens Hizkia's regering, en hebben we de keuze om ons vertrouwen in de Heer te stellen of op anderen te vertrouwen. Hoe kan een crisis u helpen meer op God te vertrouwen?

2. Kijk naar de verbazingwekkende beschrijving van God in Hizkia's gebed in Jesaja 37. Zie bovengenoemd commentaar en lees Jesaja 37:16-20. Hoe verhoorde God het gebed van Hizkia? Verdiep u in dit vers uit Jesaja bij de formulering van uw antwoord: Hij zal op zijn schreden terugkeren en deze stad niet te na komen – spreekt de HEER. Omwille van Mijzelf . . . zal Ik deze stad beschermen en haar bevrijden.' (Jesaja 37:34, 35).

3. God ziet niet alleen toe op de kwesties van het volk, maar ook op persoonlijke aangelegenheden. God let op Hizkia's ziekte en zendt, door de profeet Jesaja, deze boodschap: 'Ik heb je gebed gehoord en je tranen gezien. Welnu, ik geef je nog vijftien jaar te leven' (Jesaja 38:5).

Het leven zou niet als vanzelfsprekend moeten worden beschouwd, maar er zou mee moeten worden omgegaan als een geschenk van God. Als we, op sommige momenten, met moeilijkheden in het leven worden geconfronteerd, is het nodig dat we ons gezicht naar 'de muur' draaien en tot de Heer bidden. Hoe laat Hizkia's verhaal u zien dat God voor u zal zorgen?

## Les 8 'Troost mijn volk'

13-19 februari

**Focus van de studie:** Jesaja 40:1-3

### Deel I: Commentaar

*Van verwoesting tot troost.*

De verandering in nadruk in de onderwerpen die het boek Jesaja naar voren brengt, is welbekend.

De meeste Bijbelcommentaren maken opmerkingen over het contrast in onderwerpen tussen het tweede deel van het boek (Jesaja 40-66) en het eerste deel (Jesaja 1-39). Verschillende geleerden gebruiken die kwestie om een dubbel auteurschap van het boek te verdedigen. Het is echter opvallend dat Jesaja, zoals de andere profeten vóór de tijd van de ballingschap doen, een boodschap voordraagt waarin een dubbel aspect tevoorschijn komt.

Aan de ene kant zijn de profeten vóór de tijd van de ballingschap boodschappers van oordeel, dus verkondigen zij het einde van het tijdperk van Gods gunst en zegeningen. Zij zijn echter ook herauten van redding, dus verkondigen zij een nieuw tijdperk van goddelijke gunst. Aldus is de profetische uiting van deze boodschappers een mix van orakels van oordeel en redding; en dat is wat we in het boek Jesaja zien.

Er is geen reden om de theorie niet te steunen, die Jesaja 40 in de periode vóór de tijd van de ballingschap plaatst, als een troostende belofte van een toekomstig herstel.

Het deel dat aan Jesaja 40 voorafgaat, heeft een duidelijke en onderscheidende boodschap van oordeel voor Juda en de vreemde naties.

De dag van de Heer zal komen. Zij is op handen; het oordeel is nabij. Het zal geen lange tijd duren en het beste van de naties, volken en de materiële rijkdommen ervan zullen in andere handen overgaan.

Het wordt duidelijk in het boek aangekondigd: '... gaat mijn volk in ballingschap' (Jesaja 5:13) en 'Het duurt niet lang meer, of alles wat zich in uw paleis bevindt, alles wat uw voorouders tot nu toe hebben vergaard, zal naar Babel worden weggesleept. Er blijft niets van over – zegt de HEER.' (Jesaja 39:6).

De Heer, de onvergelykbare God, zal echter een einde maken aan de beproevingen van zijn volk. De tijd voor verlossing gaat komen en Jesaja schrijft deze boodschap van genade neer (Jesaja 40:1, 2), waarbij hij gebruik maakt van parallelisme:

- A. 'Troost, troost mijn volk,
- B. zegt jullie God.
- A'. Spreek Jeruzalem moed in.'

Gods genade zal opnieuw zichtbaar zijn, omdat de Heer aankondigt 'dat [Juda's] slavendienst (andere vertalingen: 'strijd'/'lijdenstijd') voorbij is, dat haar schuld (andere vertalingen: 'ongerechtigheid') is voldaan, omdat zij een dubbele straf voor haar zonden uit de hand van de HEER heeft ontvangen.' (Jesaja 40:2).

De nadrukkelijke manier waarop de Heer wil dat deze boodschap aan zijn gehoor wordt bekendgemaakt, is opvallend. Het lijkt erop dat de boodschap urgent is, omdat de auteur gebruik maakt van het gebiedende werkwoord *qir 'û*, dat hier zou kunnen worden weergegeven als 'verkondigen', 'uitroepen', 'oproepen', 'schreeuwen' (Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 3, blz. 1129). De uitdrukking gaat verder dan het idee van het meer algemene werkwoord 'spreken'. De uitdrukking 'mijn volk' is een indicator van de verbondsrelatie tussen God en zijn volk. God is trouw aan zijn verbondsverplichtingen om voor zijn volk vergeving in werking te stellen en hierin te voorzien.

### *Baan een weg.*

Een kerngedeelte in Jesaja 40 zijn de verzen 3 tot en met 5. Er is een soort van *inclusio* (Lat. 'insluiting') in dit onderdeel. 'Baan voor de HEER een weg' (Jesaja 40:3) en 'De luister van de HEER zal zich openbaren' (Jesaja 40:5).

'Baan voor de HEER een weg.' De zin is in de context van het herstel van Juda. Dit is de terugreis uit de ballingschap. De taal van koninklijke bewegingen wordt in deze zin gebruikt. Het lijkt erop dat sommige gebieden met hun bergen en heuvels een moeilijk gebied voor een monarch en zijn stoet zouden zijn; aldus betekent '[een weg] recht maken (HSV)' leiden, effenen en bevrijden van obstakels, zoals wanneer je deze gereedmaakt om een koninklijke bezoeker te ontvangen (R. Laird Harris, ed., *Theological Wordbook of the Old Testament* [Chicago: Moody Press, 1980], vol. 1, blz. 417).

De weg van Babel naar Jeruzalem is een oneffen weg, doordrongen van bergen en ruig gebied. De kinderen van God gaan van die wegen gebruik maken, dus wordt het verzoek naar voren gebracht: 'Baan voor de HEER een weg door de woestijn, effen in de wildernis een pad voor onze God.' (Jesaja 40:3). De boodschapper vraagt om een weg die recht is, omdat Juda terug moet keren zonder zware tegenslagen/nederlagen.

De zakelijke taal die in dit gedeelte wordt gebruikt, is vermeldenswaardig, in het bijzonder de woorden die in verband worden gebracht met 'de weg'. Op deze manier probeert de auteur Gods grote openbaring te verbinden met elementen die algemeen worden gebruikt. Zulke uitdrukkingen benadrukken de aanwezigheid van een ongeziene maar echte God en laten dus zien dat Gods aandeel in de geschiedenis van zijn volk óók echt zal zijn.

### *De heerlijkheid van de Heer geopenbaard.*

Jesaja lijkt, in 40:3-5, te zinspelen op enige van de ervaringen van de Israëlieten tijdens de reis in de woestijn, in het bijzonder op Exodus 33:18-23.

De Israëlieten ontvangen de opdracht om van de Horeb te vetrekken en voorwaarts te gaan. Aldus zegt God tegen Mozes: 'Vertrek van hier, met het volk dat je uit Egypte hebt weggeleid' (Exodus 33:1), maar 'Ik trek niet met jullie mee' (Exodus 33:3).

Het lijkt erop dat Mozes zich verontrust voelt en daarom vraagt hij de Heer: '. . . indien ik genade gevonden in Uw ogen, zo laat mij nu Uw weg weten' (Exodus 33:13, SV). En in vers 18 voegt Mozes aan zijn verzoek toe: 'Laat mij toch uw majesteit (andere vertalingen: 'heerlijkheid') zien'.

Mozes verbindt *kēḥôḏ* met een zichtbare verschijning van de Heer. Aldus zal, in dit geval, het verzoek niet worden ingewilligd. Niettemin antwoordt de Heer in vers 19: 'Ik zal in mijn volle luister voor je langs gaan (HSV: 'Ik zal al Mijn goedheid bij u voorbij laten komen') en in jouw bijzijn de naam HEER uitroepen: Ik schenk genade aan wie Ik genade wil schenken, en Ik ben barmhartig voor wie Ik barmhartig wil zijn.' In het volgende vers zegt Hij echter: '. . . mijn gezicht (andere vertalingen: 'aangezicht') zul je niet kunnen zien, want geen mens kan Mij zien en in leven blijven.' (Exodus 33:20).

De auteur van de Pentateuch laat ons zien hoe de Heer de kwestie heroriënteert. God brengt zijn openbaring wat betreft (essentiële) kenmerken naar voren, in plaats van wat betreft zijn uitwendige verschijning. Het is alsof God de abstractheid van zijn wezen naar voren wenst te brengen, omdat de Heer zélf niet concreet kan worden gezien.

Bij een zorgvuldige analyse van de Pentateuchale pericoop (fragment uit de Bijbel dat inhoudelijk een eenheid vormt; ook: exegetisch commentaar bij een dergelijke passage) kunnen we enige verbanden of invloed zien tussen deze en de Jesajaanse tekst, in het bijzonder Jesaja 40. Het gemeenschappelijke element in beide pericopen is de Hebreeuwse uitdrukking *kēḥôḏ YHWH* ('de luister van de Heer'). De opvallendste aspecten zijn hier de tegenbeelden tussen de twee verslagen die Jesaja naar voren brengt.

Terwijl in Exodus de weg wordt voorgesteld als een oneffen weg, vol rotsblokken, is in Jesaja de weg geplaveid, geëffend en is al wat leeft in staat de luister van de Heer waar te nemen (zie Jesaja 40:3-5). Jesaja 52 geeft een vergelijkbare context met betrekking tot hoofdstuk 40 en zelfs tot Exodus 33.

Jesaja 52:10 zegt: 'De HEER ontbloot zijn heilige arm  
ten overstaan van alle volken,  
en de einden der aarde zien  
hoe onze God redding brengt.'

De relatie tussen de drie passages is zichtbaar. Het eerste element dat zij gemeenschappelijk hebben, is de weg of het pad, zelfs al worden zij verschillend beschreven. In Exodus 33 is het een oneffen weg. Jesaja 40 toont ons een effen weg en de wegen in Jesaja 53 zijn op de heuvel. Een ander element in Exodus 33 is dat de Heer zijn achterkant heeft getoond; aan de andere kant verschijnen in Jesaja de hand van de Heer en zijn heilige arm. In Exodus kan Mozes nauwelijks de heerlijkheid van de Heer zien, maar, in Jesaja 40, kan al wat leeft deze zien. En in Jesaja 52 kunnen alle volken deze óók zien. In Jesaja 40 is het de heerlijkheid van de Heer die wordt getoond, terwijl dit in Jesaja 52 zijn redding is. Aldus licht Jesaja 52 toe wat *kēbôd* YHWH in Jesaja 40 betekent. De mensen zijn in staat de heerlijkheid van de Heer te herkennen; het is de machtige daad van de Heer om Juda redding te brengen.

Het is voor ons op dit moment van onze studie nuttig op te merken dat de uitdrukking 'de heerlijkheid van de Heer' meer dan één toepassing in de Bijbel heeft. In sommige gevallen verwijst de heerlijkheid van de Heer naar YHWH zélf en zijn majesteit waarin zelfs serafs zich niet kunnen verdiepen, en zijn verborgen heiligheid. Niettemin is in andere contexten, voornamelijk in Jesaja, de heerlijkheid van de Heer gelijkwaardig aan zijn daden, belangrijkheid en gewicht (letterlijk) te midden van zijn volk. Aldus versterkt Jesaja het idee van de uitdrukking *kēbôd* YHWH. Hij maakt duidelijk dat Gods activiteit (zijn bevrijding oftewel redding) net zo echt is alsof Hij er zelf is. Zijn belofte om ten gunste van zijn volk te handelen, moet worden begrepen als volledig realisme (werkelijkheidszin).

## Deel II: In het leven toepassen

1. God heeft in het verleden op veel manieren tot zijn volk gesproken en vandaag de dag blijft Hij zijn boodschap van troost en vergeving tot zijn volk spreken.

- Wat voor Bijbelse beloften troosten u het meest?
- Aan de andere kant is een belangrijk deel van de boodschap aan het volk Juda de zekerheid 'dat haar schuld is voldaan' (Jesaja 40:2).
- Waarom is het voor mensen belangrijk om Gods vergeving te ontvangen?  
(Lees Marcus 2:9: 'Wat is gemakkelijker, tegen een (andere vertalingen: 'de') verlamde zeggen: 'Uw zonden worden u vergeven' of: 'Sta op, pak uw bed en loop?' ' en 1 Johannes 2:12: 'Kinderen, ik schrijf u dat (andere vertalingen: 'want') uw zonden u vergeven zijn omwille van zijn naam.'

2. De zin '... de stem (HSV: 'van iemand') die roept in de woestijn' is in het evangelie van Johannes (Johannes 1:23) uitgelegd als verwijzing naar het verkondigen van de eerste komst van Jezus door Johannes de Doper. Hij doet dit door mensen trachten te overtuigen om tot inkeer te komen/zich te bekeren en in het water gedoopt te worden als teken van hun berouw. Hoe gebruikt u uw stem om het goede nieuws te verkondigen?

3. Hoe kan de heerlijkheid van God worden begrepen in het licht van Johannes 1:14: 'Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid (andere vertalingen: 'heerlijkheid') gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader.'?



## Les 9 Dienen en redden

20-26 februari

**Focus van de studie:** Jesaja 41

### Deel I: Commentaar

#### *De God van het verbond.*

God wordt in Jesaja 41 op verschillende manieren beschreven. Als naar God wordt verwezen met betrekking tot zijn volk in een verbondsrelatie, gebruikt de Bijbel de naam YHWH, 'de Heer'. Jesaja gebruikt deze naam ongeveer 450 keer in zijn boek. De uitdrukking komt 6.828 keer in de Hebreeuwse Bijbel voor (David J. A. Clines, *The Dictionary of Classical Hebrew*, vol. 4, blz. 122).

Het Pentateuchale verslag geeft duidelijke inzichten in die naam. Deze studie bekijkt opnieuw enige verzen die betrekking hebben op het personage waarop Jesaja zinspeelt: Abraham. Er zijn drie momenten in de verbondsrelatie tussen God en Abraham, en de goddelijke naam die hier wordt gebruikt, is YWWH: (1) de Heer (YHWH) roept Abram en belooft hem tot een groot volk te maken (Genesis 12:1-3), (2) de Heer (YHWH) sluit het verbond (Genesis 15:1-21) en (3) de Heer (YHWH) bekrachtigt het verbond (Genesis 17:1-27). Verschillende uitdrukkingen in Genesis 12 onthullen een persoonlijke relatie tussen de Heer en Abraham. '. . . Ik je zal wijzen; . . . Ik zal je zegenen, . . . je aanzien geven (andere vertalingen: 'uw naam groot maken') (Genesis 12:1, 2).

Het andere gedeelte, Genesis 15, wordt óók ingeleid door gebruik te maken van de uitdrukking YHWH. Het toneel van het verbond omvat Gods taal van persoonlijke zorg ten opzichte van Abram: 'Wees niet bang, Abram: Ikzelf zal jou als een schild beschermen.' (Genesis 15:1). Genesis 15:2-6 beschrijft de uiteenzetting van een persoonlijke bezorgdheid voor de Heer, waarin Abram zijn zorgen over de vervulling van het verbond uitdrukt. De Heer herhaalt, in Genesis 15:7, zijn naam aan Abram. 'Ik ben de HEER, die jou heeft weggeleid uit Ur, uit het land van de Chaldeeën, om je dit land in bezit te geven (SV: 'om u dit land te geven, om dat erfelijk te bezitten).'' (Genesis 15:7). En Genesis 15:18 toont ons duidelijk de link tussen de naam YHWH en het verbond. 'Die dag sloot de HEER een verbond met Abram. 'Dit land,' zei Hij, 'geef ik aan jouw nakomelingen'.

In Genesis 17 reageert de Heer (YHWH) opnieuw op Abram. De vertelling duidt op een persoonlijke relatie--'Leef in verbondenheid met Mij' (andere vertalingen: 'Wandel voor mijn aangezicht') (Genesis 17:1)--en zij vertelt ons dat het verbond echt zal zijn: 'Ik wil met jou een (andere vertalingen: 'mijn') verbond aangaan' (Genesis 17:2). Het wordt herhaald in Genesis 17:4 en het beïnvloedt óók de persoonlijke naam van één van de leden van het verbond, Abram: 'Je zult voortaan niet meer Abram heten maar Abraham ' (Genesis 17:5).

Soms wordt in verbondsformules de uitdrukking *'elohim* (God) toegevoegd aan de naam YHWH. Aldus is, in dit type literatuur, het onderwerp van een verbond YHWH en soms de Heer God of de Heer uw God. In de ervaring van Abraham hebben we gezien dat de naam in verband wordt gebracht met de verbondsdaad en persoonlijke relatie met YHWH, de Heer.

Er zijn verbondselementen in Jesaja 41. We maken dit niet alleen op uit het gebruik dat van de naam YHWH wordt gemaakt, maar ook uit de verwijzing naar Israël als de 'uitgekozene' (vgl. Jesaja 41:8). De zinspelende op Abraham, een grote naam in het verbond met Israël, is óók een andere factor die die elementen suggereert. Zoals hierboven is gezegd, wordt de naam YHWH (de Heer) echter in verband gebracht met Gods persoonlijke relatie met zijn volk. Jesaja 41 maakt het persoonlijke karakter van deze relatie duidelijk. De Heer noemt Abraham zijn vriend (Jesaja 41:8), zoals de laatste uitdrukking in 'Ik, de HEER, Ik was de eerste en ook bij de laatsten zal Ik zijn (andere vertalingen: 'ben Ik Dezelfde').' (Jesaja 41:4).

De uitdrukking 'ben Ik Dezelfde' wordt door John Oswalt in de volgende bewoordingen uitgelegd: 'Hij is met ons, ten goede of ten kwade, afhankelijk van hoe wij op Hem reageren. Hij is degene zoals er geen ander is; Hij is het enige onvoorwaardelijke/niet-toevallige wezen in het universum, de enige die kan zeggen 'Ik ben'. '--*The Book of Isaiah, Chapters 40-66, The New*

*International Commentary on the Old Testament*, (Grand Rapids: Eerdmans Publishing Company, 1998), blz. 84.

Oswalt ziet hier óók enig verband met Jesaja en het Nieuwe Testament. Hij zegt: 'De standaard LXX vertaling van 'anî hû', 'Ik ben', is egō eimi. Dat Jezus deze zin kalm op zichzelf zou toepassen (vergelijk met Johannes 8:58 and Johannes 18:5) ben ik er (andere vertalingen: ben Ik) spreekt boekdelen over zijn gevoel van identiteit.'—*The Book of Isaiah, Chapters 40-66, The New International Commentary on the Old Testament*, blz. 84, 85.

*God en andere benamingen.*

Bijkomende (kenmerkende) eigenschappen van de Heer worden benadrukt in Jesaja 41. Hij is de Heilige. 'Ik zal je helpen,' maakt de Heer bekend, '. . . de Heilige van Israël is je bevrijder.' (Jesaja 41:14). Een vergelijkbaar idee wordt uitgedrukt in Jesaja 41:20: '. . . dat de hand van de HEER dit heeft verricht, dat de Heilige van Israël dit alles schiep.'

'De Heilige' is een van de voornaamste benamingen voor de Heer in het boek Jesaja en het maakt een van de voornaamste onderwerpen van het boek uit. De uitdrukking 'Heilige' wordt 33 keer door Jesaja gebruikt. Zoals uitgelegd in les 2 verwijst 'heilig' naar 'de zuiverheid, de volmaaktheid, de verborgen heerlijkheid van YHWH'. Heiligheid is de essentie van zijn wezen. De benaming 'Heilige' omvat de morele maatstaf voor het volk. Deze oproep tot heiligheid is geworteld in mozaïsche wetgeving, gebaseerd op Gods persoonlijke verklaring van zijn eigen volmaaktheid: 'Zeg tegen de gemeenschap van Israël: 'Wees heilig, want Ik, de HEER, jullie God, ben heilig.' (Leviticus 19:2).

De profeet Jesaja gebruikt de benaming 'Heilige' om twee andere met elkaar verbonden (kenmerkende) eigenschappen van God te combineren: God als Schepper en Verlosser. Het idee van God als onze Schepper wordt in prachtig parallelisme uitgedrukt in Jesaja 41:20:

'. . . dat de hand van de HEERE dit gedaan heeft,  
en de Heilige van Israël het geschapen heeft.' (HSV)

De Heer wordt in Jesaja 41 als Verlosser gekenmerkt: '. . . de Heilige van Israël is je bevrijder (andere vertalingen: 'Verlosser').' (vers 14). Het Hebreeuwse woord dat gewoonlijk met Verlosser wordt vertaald, betekent 'terugvorderen als je bezit' of 'voor jezelf opeisen'.—Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 1, blz. 169.

De (hoofd)kenmerken van de Heer als de Schepper (in dit geval: van Israël) en als de Verlosser van Israël zijn zichtbaar in dit gedeelte van het boek. Een voorbeeld is Jesaja 43:1:

'Welnu, dit zegt de HEER, die jou schiep, Jakob,  
die jou vormde, Israël:  
'Wees niet bang, want ik zal je vrijkopen,  
Ik heb je bij je naam geroepen, je bent van Mij!'

Een andere benaming die Jesaja parallel aan de Heer gebruikt, is 'Jakobs Koning' (Jesaja 41:21). Er is geen twijfel dat dit een Messiaanse benaming is.

Aldus onthult Jesaja 41 verschillende namen en benamingen waarmee God wordt beschreven. Interessant genoeg gebruikt de auteur in Jesaja 43:15 bijna dezelfde uitdrukking om naar God te verwijzen: 'Ik ben de HEER, jullie Heilige, de Schepper van Israël, jullie koning.'

*Israël, de dienaar.*

De Heer is in Jesaja 41 met verschillende benamingen aangeduid. Israël heeft in zijn verbondsrelatie met God evenzo verschillende benamingen gekregen. Bijvoorbeeld: Israël is met betrekking tot God 'de dienaar', de uitgekozene' en 'de vriend'.

In veel gedeelten van het boek Jesaja is Israël, oftewel: meer in het bijzonder het volk Juda, de dienaar van de Heer. Vergelijk, onder andere verzen, Jesaja 41:8, 9; Jesaja 44:1, 21; Jesaja 45:4; Jesaja 48:20; en Jesaja 49:3.

Jesaja 41:8 duidt op veel belangrijke dingen over de dienaar:

'Maar jou, Israël, mijn dienaar,  
Jakob, die Ik uitgekozen heb,  
nakomeling van Abraham, mijn vriend'.

Alec Motyer identificeert in dit vers vier (hoofd)kenmerken van de dienaar: 'ten eerste: dat Israël door goddelijke keuze de *dienaar* van de Heer is geworden (Jesaja 41:8, 9; Efeziërs 1:4); ten tweede: dat de relatie met *Abraham* is begonnen. *Mijn vriend* (2 Kronieken 20:7; [Jakobus] 2:23) betekent letterlijk 'die U liefhad (HSV)' Ten derde: het vertelt ons dat de uitbreiding van de verbondsbelofte tot Abrahams *nakomelingen* (lett. 'zaad', Genesis 17:7) nog steeds van kracht is (*u uitgekozen . . . u niet verworpen*); en, ten vierde: dat in zijn keuze en roeping van Abraham de Heer heeft laten zien dat zijn macht zich uitstrekt tot *de einden van de aarde. . . haar verste uithoeken*. In dit alles is er misschien geen enkele taak die de *dienaar* uitvoert; alleen dat Israël een erestatus heeft.'—J. Alec Motyer, *Isaiah: An Introduction and Commentary*, Tyndale Old Testament Commentaries, (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1999), vol. 20, blz. 286.

## Deel II: In het leven toepassen

1. Onze God wordt in de Bijbel op veel manieren voorgesteld. Hij is de grote *'elōhim*, de Souverein van het universum, en de transcendente God. God is echter ook een persoonlijke God en om dit te laten zien gebruiken Bijbelse auteurs de naam YHWH, de Heer. YHWH is de God van het verbond, de God van persoonlijke interactie met mensen.

Hoe kunt u die twee aspecten van God met betrekking tot zijn schepselen onderscheiden? Lees Genesis 1:1 en Genesis 12:1 om u te helpen de vraag te beantwoorden.

2. Jesaja 41 openbaart God op veel verschillende manieren. Het boek verwijst naar de Heer als 'de Heilige van Israël', Verlosser, Schepper en Koning. Welke van deze benamingen is in het bijzonder relevant voor u in uw leven en waarom?

## Les 10 Het ondenkbare doen

27 februari-5 maart

**Focus van de studie:** Jesaja 50, 52, 53

### Deel I: Commentaar

#### *De Heer als Dienaar.*

Als we het lied van de Dienaar bestuderen (Jesaja 52 en 53), moeten we ook het voorafgaande hoofdstuk bestuderen. Jesaja 50 wordt ingeleid met de uitdrukking 'Dit zegt de HEER' (Jesaja 50:1). Het is de Heer die zegt: '. . . laat Ik de zee droogvallen en vorm ik rivieren om tot woestijn . . . Ik kan de hemel in duisternis hullen en hem bekleden met een rouwgewaad.' (Jesaja 50:2, 3). In de volgende verzen drukt 'de HEER' uit dat 'God, de HEER [dit] heeft gedaan'. De Heer verklaart: 'God, de HEER gaf mij een vaardige tong, waarmee ik de moedeloze kan opbeuren.' (Jesaja 50:4); 'God, de HEER, heeft mijn oren geopend en ik heb geen verzet geboden' (Jesaja 50:5); 'God, de HEER, zal mij helpen, daarom word ik niet gekwetst' (Jesaja 50:7); en 'God, de HEER, zal mij helpen – wie zal mij dan veroordelen?' (Jesaja 50:9).

Het volgende vers (Jesaja 50:10), dat wordt uitgedrukt als een verklarend parallelisme, wordt naar voren gebracht:

- A. 'Wie van jullie heeft ontzag voor de HEER?  
Wie luistert naar de stem van zijn Dienaar ((H)SV: 'Knecht')?  
B. Hij die door de duisternis gaat  
en geen licht meer ziet,  
A'. en die dan vertrouwt op de naam van de HEER  
en vertrouwen stelt in zijn God.'

Het is duidelijk dat *Dienaar* parallel is aan *de HEER* in A, net zoals *God* parallel is aan *de HEER* in A'.

Ellen G. White geeft als commentaar op dit hoofdstuk: 'En had niet [Christus], door de mond van Jesaja, van Zichzelf geprofeteerd: 'Mijn rug heb Ik gegeven aan wie sloegen, en Mijn wangen aan wie Mij de baard uittrokken; Mijn gelaat heb ik niet verborgen voor smadelijk speeksel?' Jesaja 50:6.'—*Van Jeruzalem tot Rome* (Uitgeverij 'Veritas'), blz. 166.

#### *De Messias, de lijdende Dienaar.*

Jesaja 52 en 53 vertonen, in verschillende etappes, een van de beste schilderingen van de Messias. Ten eerste: deze hoofdstukken vertonen de Messias als Koning (Jesaja 52:7, 8) en ten tweede: de Messias als Redder en Verlosser (Jesaja 52:9-15). Een derde etappe volgt en toont ons de Messias als de Lijdende (Jesaja 53). Deze studie begint met de laatste etappe, omdat het erop lijkt dat de auteur deze etappes in omgekeerde volgorde zet.

Als we ons door de geïnspireerde uitleg laten leiden, is er geen twijfel dat deze lijdende Dienaar ((H)SV: 'Knecht') de Christus is. Het evangelie van Johannes verklaart: 'Zo gingen de woorden van de profeet Jesaja in vervulling, die zei: 'Heer, wie heeft onze boodschap geloofd? Aan wie is de macht (andere vertalingen: 'arm') van de Heer geopenbaard?' . . . Jesaja doelde op Jezus toen hij dit zei, omdat hij zijn majesteit zag.' (Johannes 12:38, 41).

Het is duidelijk dat het offer van de Dienaar een plaatsvervangende dood is, zoals de tekst aan de dag legt:

'Maar Hij was het die onze ziekten droeg,  
die ons lijden op zich nam.' (Jesaja 53:4).

'Om onze zonden werd Hij doorboord,  
om onze wandaden gebroken. . . .

zijn striemen brachten ons genezing.' (Jesaja 53:5).

' . . . de wandaden van ons allen liet de HEER op Hem neerkomen.' (Jesaja 53:6).

' . . . door Zijn kennis zal Mijn Knecht,  
de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken,  
want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.' (Jesaja 53:11, SV).

Ellen G. White schrijft: 'Paulus toonde aan hoe nauw God de offerdienst had verbonden met de profetieën betreffende Hem die 'als een lam ter slachting' geleid zou worden. De Messias zou Zijn leven 'ten schuldoffer' geven. Door de eeuwen heenblikkend naar het toneel van het offer van de Heiland, had Jesaja getuigd dat het Lam van God 'Zijn leven heeft uitgegoten in de dood, en onder de overtreders werd geteld, terwijl Hij toch veler zonden gedragen en voor de overtreders gebeden heeft' (Jesaja 53:7, 10, 12).

De Heiland van de profetie zou komen, niet als een tijdelijke koning om de joodse natie van aardse onderdrukkers te bevrijden, maar als een mens onder de mensen, om een leven te leiden van armoede en vernedering, om ten slotte veracht en verworpen, te sterven. De Heiland, van wie in de oudtestamentische geschriften was geprofeteerd, zou Zichzelf als een offerande voor de gevallen mensheid stellen, om zo alle eisen van de verbroken wet te vervullen. In Hem zouden de zinnebeeldige offeranden hun tegenbeeld ontmoeten, en Zijn dood zou aan het gehele joodse stelsel betekenis verlenen.'— *Van Jeruzalem tot Rome* (Uitgeverij 'Veritas'), blz. 169.

*De Messias, de Verlosser en de Koning.*

Het lied van de dienaar in Jesaja 52 benadrukt andere twee etappes in het werk van de Messiaanse dienaar.

Na de plaatsvervangende verzoening die de dienaar heeft gedaan, is de verlossing van zijn volk mogelijk. 'Hij offerde zijn leven voor hun schuld, om zijn nageslacht te zien' (Jesaja 53:10). Dit is ook de beeldspraak van Jesaja 52 (die in de tweede helft van vers 9 begint). Het schouwspel van het verlore volk omvat niet langer het beeld van de lijdende dienaar, maar in plaats hiervan het beeld van een moedige strijder die 'zijn heilige arm ontbloed' (vgl. Jesaja 52:10). De heilige arm is het symbool van zijn macht die de redding van zijn volk mogelijk maakt.

Het schouwspel hier in Jesaja 52 maakt indruk op ons door de macht en majesteit ervan. In het hart ervan is het beeld van een bevelhebber, de (verhoogde/verheven) aanvoerder waar men in gelooft: 'Hij zal groots zijn, hoog verheven in aanzien.' (Jesaja 52:13).

Er is een fantastische reden voor zijn verheffing: het is vanwege de ultieme goede afloop van zijn opdracht. De Heer kondigt de verheffing van zijn dienaar aan vanwege zijn plaatsvervangende dood die voldoende is, voor de zonden van zowel zijn schuldige volk als de heidenen (zie F. Duane Lindsey, *The Servant Songs: A Study in Isaiah* [Chicago: Moody Press, 1985], blz. 138).

Hoewel zijn 'aانبlick zo gruwelijk, zo onmenselijk was, zijn uiterlijk niets meer van een mens had, zal Hij [niettemin] veel volken opschrikken, en koningen zullen sprakeloos staan.' (vgl. Jesaja 52:14, 15).

Alle volken zullen getuige zijn van de vreugde over Hem, want, zoals we lezen: alle volken zullen zich over Hem verheugen, 'en de einden der aarde zien hoe onze God redding brengt.' (Jesaja 52:10).

De volgende etappe in het lied (ook al komt, technisch gesproken, in volgorde van werkelijke verschijning in het boek Jesaja, dit gedeelte *als eerste*) is de Messias als de Koning. De Messias heeft zijn volk verlost; het werk is voltooid. Nu zeggen de boodschappers van de Koning tegen

Sion: 'Je God is koning!' (Jesaja 52:7). 'Hoor! Je wachters verheffen hun stem, samen barsten ze uit in gejuich' (Jesaja 52:8) en zoals eerder is aangekondigd: 'Groot is zijn heerschappij, aan de vrede zal geen einde komen.' (Jesaja 9:6).

God verlost niet enkel zijn volk van onderdrukking, verdrukking/vernedering en de onderwerping/het tot slaaf maken door vreemde volken, vooral Babel, en brengt hen terug naar hun thuisland, Jeruzalem. God zendt ook Jezus Christus, de Messias, als de lijdende dienaar, om aan het kruis te sterven en zijn volk te verlossen en alle mensen die Hem verwelkomen uit de gebondenheid van de zonde. Op een dag zal Hij zijn verlostten mee naar huis nemen en dan zal Hij voor eeuwig regeren.

*The SDA Bible Commentary* verklaart in dit opzicht: 'De bevrijding die hier werd voorzien, was ten eerste: van het letterlijke Israël van de volken die hen onderdrukten (kijk naar Jesaja 40:1; 44:28 tot en met 45:13), en daarna de grotere verlossing van de zonde en alle kwaad door de lijdende dienaar (kijk naar hoofdstuk 41:8; 42:1) in hoofdstuk 53, dat wil zeggen: de Messias. . . . zijn macht om zijn volk te verlossen en later de overwinning van het evangelie zijn het bewijs dat Hij, en niet Satan, regeert.'—Volume 4, blz. 287.

## **Deel II: In het leven toepassen**

1. In deze les hebben we de Messias als de lijdende dienaar bestudeerd. Waarom denkt u dat de Heer heeft besloten om zichzelf als een dienaar aan ons te openbaren?

Lees Jesaja 52 en 53 om enige ideeën te krijgen.

2. Hoe begrijpt u Jesaja 53:10: '. . . de HEER wilde Hem breken (andere vertalingen: '. . . het behaagde de Here Hem te verbrijzelen'), Hij maakte Hem ziek.'? Hoe helpt de apostel Paulus ons dit mysterie te begrijpen, zoals in dit vers wordt doorgegeven: 'God heeft Hem die de zonde niet kende voor ons één gemaakt met de zonde, zodat wij door Hem rechtvaardig voor God konden worden.' (2 Korintiërs 5:21)?

3. Onze hoop is dat de God die zijn volk in het verleden heeft bevrijd, in de nabije toekomst komt om zijn volk naar het Nieuwe Jeruzalem mee te nemen. Volgens het boek Jesaja zijn er veel koninkrijken op het toneel van de geschiedenis van deze aarde gekomen, maar uiteindelijk zijn zij vergaan.

- Hoe zit het met het koninkrijk van de Messias? Hoe lang zal het koningschap van de 'Mensenzoon (HSV)' stand houden? Lees Daniël 7:14: 'Hem werden macht, eer en het koningschap verleend, en alle volken en naties, welke taal zij ook spraken, dienden Hem. Zijn heerschappij was een eeuwige heerschappij die nooit ten einde zou komen, zijn koningschap zou nooit te gronde gaan.'

## Les 11 Liefde uitdragen

6-12 maart

**Focus van de studie:** Jesaja 55

### Deel I: Commentaar

*Genade voor iedereen.*

Het lied van de lijdende dienaar beschrijft op een levendige manier het werk van de Messias ten behoeve van mensen. Hij ondergaat een plaatsvervangende dood. Jesaja 54 herinnert ons eraan dat alles wat God voor ons doet, wordt ondernomen om onze redding te bewerkstelligen: 'Al zouden de bergen wijken en de heuvels wankelen, mijn liefde zal nooit meer van jou wijken en mijn vredesverbond is onwankelbaar – zegt de HEER, die zich over je ontfermt' (Jesaja 54:10). Het hoofdstuk eindigt met de verzekering/belofte aan zijn volk: '... dit is het recht dat ik hun toeken – spreekt de HEER.' (SV: '... hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere.') (Jesaja 54:17).

Aldus spreekt Jesaja, in liefdevolle taal, van de verlossing waarin God voorziet. De onbelemmerde en genadige uitnodiging aan allen die 'honger en dorst hebben' moet echter worden aanvaard. Dat is het onderwerp dat in Jesaja 55 wordt behandeld: uiteindelijk moet het volk de redding aanvaarden, waarin de Heer heeft voorzien. Om deze reden begint het hoofdstuk met de uitnodiging:

'Hier is water, voor ieder die dorst heeft.  
Kom, ook al heb je geen geld. Koop hier je voedsel en eet.  
Kom, koop voedsel zonder geld, koop wijn en melk  
zonder betaling.' (Jesaja 55:1).

Deze uitnodiging opent de deur voor iedereen, wat mensen overal vandaan omvat. De uitnodiging gaat ver voorbij de grenzen van Juda. Niemand hoeft te betalen, omdat de onmogelijke schuld voor elk van ons op wonderlijke wijze is voldaan.

In Jesaja 55:3 legt de auteur, in duidelijk parallelisme, meer uit over wat die uitnodiging inhoudt:

A. 'Leen Mij je oor  
B. en kom bij Mij,  
A'. luister,  
B'. en je zult leven (andere vertalingen: '... uw ziel zal leven.').'

Het is interessant op te merken dat het natuurlijke gevolg van *kom bij Mij* is dat *je zult leven*. Het Hebreeuwse werkwoord in de laatste zin is *hyh*, en de basisbetekenis is 'leven' of 'in leven blijven' (David J. A. Clines, ed., *Dictionary of Classical Hebrew*, vol. 3, blz. 204, 205). Het heeft de (bij)betekenis van 'het leven redden'. C. F. Keil heeft gesuggereerd dat deze uitdrukking niet alleen maar het idee weerspiegelt van in leven blijven, maar van het bezit van echt leven verkrijgen (*Minor Prophets, Commentary on the Old Testament in Ten Volumes* [Grand Rapids, MI: Eerdmans Publishing Company, 1978], vol. 10, blz. 279). Wat hier lijkt te worden gesuggereerd, is dat *hyh* wordt gebruikt in de betekenis van 'opnieuw tot leven komen, of herleven.'

Aldus is, volgens het vers, de enige manier om echt leven te vinden, als nationale entiteit en als individu, door naar de uitnodiging van God te luisteren en bij Hem te komen.

*De manier om een echt leven te krijgen.*

Het tweede gedeelte in Jesaja 55, de verzen 6 tot en met 13, versterkt de ideeën die in het eerste gedeelte worden uitgedrukt. Dit wordt gedaan door het gebruik van een andere cruciale uitdrukking. Die uitdrukking is het Hebreeuwse werkwoord *drš*, dat de *NBV* heeft weergegeven als 'zoeken', zoals in:

'Zoek de HEER nu Hij zich laat vinden,  
roep Hem terwijl Hij nabij is.' (Jesaja 55:6).

Het werkwoord *ḏrš* wordt in de gebiedende wijs gebruikt, wat betekent dat het niet enkel raad is, maar een bevel. De basisbetekenis van *ḏrš* is 'zoeken', wat de (bij)betekenis heeft van 'aanbidding en toewijding'. Andere mogelijke betekenissen zijn 'raadplegen, informeren, leiding vragen van, zorgvuldig zoeken' (David J. A. Clines, ed., *Dictionary of Classical Hebrew*, vol. 2, blz. 473; Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, vol. 1, blz. 233).

De Heer zoeken is niet iets dat afwijkt van de ervaring van het volk Israël. De Israëlieten wordt aangeraden de Heer te zoeken, als zij te midden van de heidense volken wonen: 'Maar ten slotte zult u de HEER, uw God, weer zoeken, en Hem ook vinden, als u Hem tenminste met hart en ziel zoekt' (Deuteronomium 4:29).

De Heer zoeken is ook een persoonlijke ervaring. Rebekka zoekt de Heer tijdens haar moeilijke zwangerschap: 'De kinderen in haar lichaam botsten hard tegen elkaar. Als het zo moet gaan, dacht ze, waarom leef ik dan nog? En ze ging bij de HEER te rade.' (Genesis 25:22). Op dezelfde manier wordt Gods volk aangemoedigd om in het bijzonder in tijden van crisis naar de Heer te zoeken.

Twee koningen 22 vertelt de ervaring van koning Josia als hij zegt: 'Ga ter wille van mij en heel het volk van Juda de HEER raadplegen over de inhoud van de boekrol die we gevonden hebben' (2 Koningen 22:13).

In sommige gevallen is de ervaring van het zoeken van de Heer verbonden met ware aanbidding en geldt zij als de antithese (het tegengestelde) van afgoderij (Jeremia 8:2). 'Gelukkig hebt u ook goede dingen gedaan: u hebt het land gezuiverd van Asjerapalen en uw hart op God gericht (HSV: 'uw hart *erop* gericht om God te zoeken'). (2 Kronieken 19:3).

De Heer zoeken is ook verbonden met een verbondsrelatie: 'Zij gingen een verbond aan, dat zij de HEERE, de God van hun vaders, zouden zoeken met heel hun hart en met heel hun ziel.' (2 Kronieken 15:12, HSV). En evenzo wordt van Josafat gezegd dat hij niet het pad van de Baäls bewandelde, maar 'de God van zijn voorvader', David, zocht en 'zijn geboden opvolgde' (vgl. 2 Kronieken 17:4). De psalmist stelt: '. . . gelukkig wie zijn richtlijnen (andere vertalingen: 'getuigenissen') volgen, Hem zoeken met heel hun hart' (Psalmen 119:2).

De Heer niet zoeken leidt, als gevolg hiervan, tot gedrag dat de plank mislaat, zoals wordt gezien in het geval van Rehabeam, van wie werd gezegd: 'Hij deed wat slecht is, want zijn hart was niet gericht op de HEER (HSV: 'omdat hij zijn hart er niet op richtte om de HEERE te zoeken').' (2 Kronieken 12:14, NASB). De Heer niet zoeken weerspiegelt ook een gebrek aan begrip/verstand: 'De HEERE heeft uit de hemel neergezien op de mensenkinderen, om te zien of er iemand verstandig was, iemand die God zocht.' (Psalmen 14:2, HSV).

Een wettig gebruik van *ḏrš* met Yahweh als onderwerp, draagt de betekenis van een (eerste) vereiste. David Denninger suggereert: 'profeten waarschuwen tegen twee verkeerde gebruiken: [degenen] buiten Yahweh zoeken en Hem betekenisloos zoeken' (Willem A. VanGemeren, ed., *New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis*, vol. 1, blz. 995).

Kort gezegd is de daad van het zoeken van de Heer altijd indicatief voor het herstellen van de relatie en het krijgen van echt leven. Jesaja 58:2 verschaft meer inzichten over het zoeken van de Heer: 'Wel zoeken zij Mij dag aan dag en hebben zij een welgevallen aan de kennis mijner wegen, als een volk dat gerechtigheid doet en het recht van zijn God niet veronachtzaamt. Zij vragen Mij rechtvaardige verordeningen, zij hebben er een welgevallen aan tot God te naderen' (Jesaja 58:2, 3, NBG).

### *Terugkeren naar de Heer.*

Jesaja 55 begint met een open uitnodiging voor degenen die naar redding verlangen. Zij is open voor iedereen. Het is een uitnodiging die radicale verandering in iemands leven brengt, terwijl



de ontvanger zich van de ene heilbrengende ervaring naar de andere beweegt. Waarom is zo'n verandering noodzakelijk? Het is vanwege de zonde.

Het boek is duidelijk over wat de zonde voor God betekent. De boodschap van hoop voor Juda in Jesaja 40 begint met de woorden: '... zij [Jeruzalem] een dubbele straf voor haar zonden uit de hand van de HEER heeft ontvangen' (Jesaja 40:2). Zonde wordt in Jesaja gedefinieerd als ver weg lopen van de wegen van de Heer. Het betekent in strijd leven met het onderricht van God (Jesaja 42:24). Met andere woorden: een leven van zonde kiezen betekent ervoor kiezen in vervreemding van God te leven: '... jullie wangedrag (andere vertalingen: 'ongerechtigheden') is het dat jullie en je God uit elkaar heeft gedreven' (Jesaja 59:2). Aldus is zonde een ernstige belemmering in de relatie tussen God en de mensen.

Jesaja 55, in het bijzonder vers 7, pakt dit op dezelfde manier aan: 'Laat de goddeloze zijn slechte weg verlaten, laat de onrechtvaardige zijn snode plannen (andere vertalingen: 'gedachten') herzien.' Verlaten betekent hier 'prijsgeven, achterlaten'. Aldus omvat het niet het idee van het redden van een mens in (of met) zijn/haar zonden, maar van zijn/haar zonden. Het is belangrijk de sympathieke relatie tussen 'weg' (in de Hebreeuwse Bijbel duidt het op 'leven') en 'gedachten' op te merken.

Het eerste deel van vers 7 helpt ons het proces te begrijpen, dat we moeten ondergaan, zodat God ons een hersteld leven kan schenken. De manier om het leven van zonde te verlaten, is om terug te keren naar de weg van de Heer. Het is op de weg naar de Heer dat de zondaar *zijn/haar wegen* verlaat en, stap voor stap, een nieuw persoon wordt en daardoor een nieuw leven verkrijgt:

- A. 'Laat hij terugkeren naar (HSV: 'zich bekeren tot') de HEER,
- B. die zich over hem zal ontfermen;
- A'. laat hij terugkeren naar onze God,
- B'. die hem ruimhartig zal vergeven.'

## Deel II: In het leven toepassen

1. *Luister* of *hoor* zijn gebiedende werkwoorden die de Bijbel vaak gebruikt om vorm te geven aan Gods raad aan zijn volk door middel van zijn boodschappers. Bijvoorbeeld: in Deuteronomy 4:1 lezen we: 'Luister dus, Israëel, naar de wetten en de regels waarin Ik u onderwijs en kom ze na. Dan blijft u in leven en kunt u het land in bezit nemen dat de HEER, de God van uw voorouders, u zal geven.' Wat is uw ervaring geweest met het horen van en het luisteren naar het Woord van God?

2. Overpeins het volgende fragment met betrekking tot Gods liefde: 'Kunt u geloven dat, als de arme zondaar graag wil terugkeren, de Heer hem er in Zijn strengheid van weerhoudt om vol berouw voor Hem te knielen? Weg met zulke gedachten! Niets kan uw eigen hart meer kwaad doen, dan er zulke gedachten op na te houden over onze hemelse Vader. Hij haat de zonde, maar Hij houdt van de zondaar en Hij gaf Zichzelf in Jezus Christus, opdat allen, die dat wensen, gered zouden kunnen worden en de eeuwige zaligheid in het koninkrijk der heerlijkheid kunnen bezitten. Hoe had Hij in krachtiger of liefdevoller bewoording Zijn liefde voor ons kunnen uiten als in deze woorden, die Hij koos: 'Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfermen zou over het kind van haar schoot? Al zouden zij die vergeten, toch vergeet Ik u niet.'

(Jesaja 49:15).—Ellen G. White, *De Weg naar Christus* (E.G. Whitestichting, Januari 2014), blz. 52, 53. Hoe heeft u de realiteit van Gods liefde in uw eigen leven ervaren?

3. Vraag uw groep te spreken over wat hun ervaringen zijn met 'het zoeken van de Heer'.

## Les 12 Licht voor de volkeren

13-19 maart

**Focus van de studie:** Jesaja 60

### Deel I: Commentaar

*Sta op en schitter.*

De eerste zin van het hoofdstuk omvat twee vrouwelijke werkwoorden in de gebiedende wijs: *Sta op en schitter*. De zin veronderstelt een verwijzing naar Jeruzalem en haar toekomstige herstel. Er zijn in het vorige hoofdstuk enige verwijzingen die betrekking hebben op 'sta op', maar in die gevallen wordt de uitdrukking in een chaotische beschrijving van Juda's verderf gebruikt.

In Jesaja 60 wordt de uitdrukking in plaats hiervan samengevoegd met een positieve component: *Sta op en schitter*. Deze woordcombinatie is het startpunt waaruit we enige Bijbelse zinspelingen kunnen afleiden, die Jesaja maakt op Aärons zegening in Numeri 6:24-26:

'Moge de HEER u zegenen en u beschermen,  
moge de HEER het licht van zijn gelaat over u doen schijnen  
en u genadig zijn,  
moge de HEER u zijn gelaat toewenden  
en u vrede geven.'

Dit gebed zou mogelijk invloed hebben kunnen gehad op Jesaja 60, in het bijzonder de zin: 'moge de HEER het licht van zijn gelaat over u doen schijnen'.

De relatie tussen Aärons zegening in Numeri 6:24-26 en Jesaja 60 ligt in het gebruik van dezelfde Hebreeuwse werkwoordelijke *bron*, 'wr (schijnen) in beide teksten. Jesaja lijkt op het verlorene Jeruzalem een Pentateuchale zegen toe te passen, die vermeld staat in de verwijzing naar de schittering van Gods gelaat. Het licht van het gelaat drukt gunst uit, volgens het gezichtspunt van Luis A. Schökel (*The Sacred Books: Leviticus, Numbers and Deuteronomy* [Madrid: Ediciones Cristianidad, 1970], vol. 2, blz. 147).

Aldus troost Jesaja Jeruzalem door het beeld van licht te gebruiken, maar Jeruzalem heeft niet haar eigen helderheid. Het is iets dat zij moet ontvangen van een bron buiten zichzelf. Dit toegerekende licht wordt door Jesaja op de juiste manier uitgedrukt: '. . . je licht is gekomen' (Jesaja 60:1). Als zodanig zal de glorierijke ervaring van het verlorene Jeruzalem een uitdrukking van goddelijke gunst zijn.

De zin 'Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid van de HEERE gaat over u op.' laat een duidelijk parallelisme zien, verbonden door het verklarende voegwoord 'en'. Het licht dat is gekomen, is de luister van de Heer en het is zijn heerlijkheid die Jeruzalem licht heeft gebracht.

*De helderheid van de stad.*

Behalve de invloed van Aärons beroemde zegening op Jesaja 60, heeft óók het idee van schittering of licht, wat het gemeen heeft met Mozes' ontmoetingen met de Heer, in dit hoofdstuk invloed op Jesaja.

Bijvoorbeeld: Exodus 34 zegt: 'Mozes . . . wist niet dat zijn gezicht glansde doordat hij met de HEER had gesproken.' (Exodus 34:29).

Het lichtmotief is ook aanwezig als God de Israëlieten tijdens hun woestijnervaring begeleidt: 'De HEER ging voor hen uit om hun de weg te wijzen, overdag in een wolkkolom, 's nachts in een lichtende vuurzuil.' (Exodus 13:21).

Jesaja 60:2 vertoont een andere interessante parallel aan dit lichtmotief in Exodus om ons over de glorierijke ervaring van Jeruzalem te helpen leren:

'Want zie, duisternis zal de aarde bedekken  
en donkerheid de natiën,  
maar over u zal de Here opgaan  
en zijn heerlijkheid zal over u gezien worden.' (NBG).

Het is uit de context duidelijk dat 'de aarde' parallel is aan 'de natiën', terwijl 'de Here' parallel is aan 'zijn heerlijkheid' in het tweede deel van de zin. Het is duidelijk dat de uitdrukking YHWH en 'zijn heerlijkheid' onderling verwisselbaar zijn gebruikt.

De boodschap is duidelijk: God belooft een schitterende toekomst voor Jeruzalem. Ook al tonen de gezichten van Gods volk sporen van hun vroegere moeilijkheden (Jesaja 60:15), 'De dagen van je rouw zijn voorbij.' (Jesaja 60:20), omdat de heerlijkheid van de Heer getoond zal worden. Jesaja beschrijft dit in majestueuze woorden:

'De zon zal u niet meer tot licht zijn bij dag,  
noch de maan tot een schijnsel voor u lichten;  
maar de Here zal u tot een eeuwig licht zijn  
en uw God tot uw luister.' (Jesaja 60:19, NBG).

Deze nieuwe ervaring brengt ook buitengewone voorspoed: 'Je zult de melk van vreemde volken (SV: 'heidenen') drinken, je wordt gezoogd door koninklijke borsten.' (Jesaja 60:16). Dit nieuwe tijdperk van voorspoed omvat ook een nieuwe orde in 'de Stad.' 'Ik stel de vrede aan als wachter en de gerechtigheid als het gezag.' (Jesaja 60:17).

Vreugde, transcendentie en redding zijn andere (hoofd)kenmerken van het glorierijke Jeruzalem (vergelijk met Jesaja 60:5, 9, 18): ze komen allemaal van de Heer. De nacht is voor de verlaten stad verdwenen. Een nieuwe dag is gekomen en 'Ze noemen je 'Stad van de HEER', 'Sion van de Heilige van Israël.' (Jesaja 60:14).

In dit opzicht geeft Ellen G. White als commentaar: 'Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid des Heren gaat over u op.' (Jesaja 60:1). Christus komt met macht en grote heerlijkheid. Hij komt in zijn heerlijkheid en de heerlijkheid van zijn Vader. Heilige engelen zullen Hem vergezellen bij zijn komst. Terwijl heel de wereld in het duister is gehuld, zal het licht zijn in de woningen der gelovigen. Zij zullen de eerste lichtstralen zien van zijn wederkomst. Het heldere licht zal afstralen van zijn pracht, en Christus de Verlosser zal geprezen worden door allen die Hem hebben gediend. Terwijl de goddelozen vluchten, zullen Christus' volgelingen zich verblijden in zijn tegenwoordigheid.

Dan zullen de verlost en uit de mensen de erfenis die hen is beloofd, in ontvangst nemen. Op deze wijze zal Gods plan met Israël letterlijk in vervulling gaan. Wat God Zich heeft voorgenomen, kan de mens nooit doen mislukken. Zelfs te midden van het werk van het kwaad zijn Gods plannen steeds voorwaarts gegaan op weg naar hun vervulling. Zo ging het met het huis van Israël in de geschiedenis van de gedeelde rijken; zo gaat het ook met het hedendaags geestelijk Israël.—  
*Profeten en Koningen* (Uitgeverij Veritas), blz. 443.

#### *De gezalfde.*

Het hoofdthema dat heel hoofdstuk 61 overspant, is de Messias die zijn volk verlossing en recht brengt. Dit hoofdstuk kan in drie gedeelten worden verdeeld:

(1) de profetie van de komende Messias en zijn opdracht (verzen 1-3), (2) de uitwerking oftewel het resultaat van de opdracht van de Messias (verzen 4-9) en (3) de lofzang aan God (verzen 10, 11).

De gezalfde is een terugkerend thema in de Bijbel. *Zalven* betekent een persoon nemen en hem afzonderen voor een of andere bijzondere opdracht of ambt. Bijvoorbeeld: Aäron wordt door Mozes gezalfd om hogepriester te worden (Exodus 40:13). Saul en David worden door Samuël tot koningen van Israël gezalfd (1 Samuël 10:1, 1 Samuël 16:13). Christus wordt door God de Vader gezalfd, door middel van de heilige Geest (Psalmen 45:8, Handelingen 10:38) (zie Nichol,

*The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, vol. 4, blz. 317). In Jesaja 61:1, 2 legt Jezus uit dat Hij de Gezalfde is. Na het lezen van de passage begint Hij tegen hen te zeggen: 'Vandaag hebben jullie deze schrifttekst in vervulling horen gaan.' (Lucas 4:21).

Aangaande dit hoofdstuk stelt Ellen G. White: 'Het eenenzestigste hoofdstuk van Jesaja getuigt ervan, dat Christus juist het werk moest doen, dat Hij deed.'—*De Wens der Eeuwen* (Ellen G. White Stichting), blz. 396.

In het andere gedeelte van het boek verschaft Ellen G. White enige bijzonderheden over het gebruik dat Jezus bij zijn prediking in Nazaret van Jesaja 51 maakt: 'Toen Jezus in de synagoge de profetie voorlas, hield Hij op bij de laatste opsomming betreffende het werk van de Messias. Nadat Hij de woorden : 'Om te verkondigen het aangename jaar des Heren' gelezen had, liet Hij de zin : 'En een dag der wrake van onze God' weg. Jesaja 61:2. Dit was evenzeer waar als het eerste gedeelte van de profetie, en door Zijn zwijgen hierover ontkende Jezus de waarheid niet. Maar juist over die laatste uitdrukking weidden Zijn toehoorders graag uit, en die wensten ze vervuld te zien. Zij zegden oordelen aan tegen de heidenen, zonder in te zien dat hun eigen schuld nog groter was dan de schuld van anderen. Zijzelf hadden de grootste behoefte aan de genade die ze de heidenen zo graag wilden ontzeggen. Toen Jezus die dag in de synagoge te midden van hen stond, hadden ze de gelegenheid de oproep van de hemel te aanvaarden. Hij Die 'een welbehagen heeft in goedertierenheid' (Micha 7:18) zou hen vol vreugde gered hebben van de vernietiging waarom hun zonden vroegen.'—*De Wens der Eeuwen* (Ellen G. White Stichting), blz. 195.

## **Deel II: In het leven toepassen**

1. God wil ons in zijn Zoon verheerlijken en onze positie herstellen als kinderen van zijn koninkrijk. Als we in die positie zijn hersteld, wil Hij dat we zijn karakter weerspiegelen. Volken en mensen moeten Gods heerlijkheid door middel van zijn volk zien.

We worden geroepen om de heerlijkheid van de Heer te weerspiegelen. We zijn zelf niet het licht. We kunnen alleen maar het licht van de Heer weerspiegelen. Wat betekenen Jezus' woorden: 'Jullie zijn het licht in de wereld' (Matteüs 5:14) voor u? Op wat voor manieren weerspiegelen we zijn licht naar anderen?

2. Lees Lucas 4:18, 19. 'De Geest van de Heere is op Mij, omdat Hij Mij gezalfd heeft; Hij heeft Mij gezonden om aan armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen wie gebroken van hart zijn, om aan gevangenen vrijlating te prediken en aan blinden het gezichtsvermogen, om verslagenen weg te zenden in vrijheid, om het jaar van het welbehagen van de Heere te prediken.' (HSV) Wat voor principes over het delen van het evangelie kunnen we aan deze verzen ontleunen?

## Les 13 De wedergeboorte van planeet aarde

20-26 maart

**Focus van de studie:** Jesaja 65, 66

### Deel I: Commentaar

#### *De Leider en Heiland.*

Jesaja 63 begint een nieuw gedeelte in het boek. Het introduceert een moedige strijder die 'zich groots en machtig verheft (andere vertalingen: 'voorttrekt'/voortschrijdt)' en die 'machtig [is] om te verlossen' (Jesaja 63:1). Zijn kleding is gekleurd, omdat bloed (Letterlijk: Hun kracht.) zijn kleren bespat heeft (Jesaja 63:3). ' . . . wilde hij hun redder (andere vertalingen: 'Verlosser'/'Heiland') zijn.' (Jesaja 63:8). Een vergelijkbaar beeld wordt getoond in het boek Openbaring: 'Hij droeg met bloed doordrenkte kleren. Zijn naam luidde 'Woord van God'.' (Openbaring 19:13).

Het hoofdstuk omvat andere (hoofd)kenmerken van de Heiland: Hij is de aanvoerder die zijn volk leidt, vergelijkbaar met wat in Mozes' tijd werd gedaan (Jesaja 63:12, 13); aan het einde van het hoofdstuk verkondigt het: ' . . . maar u, HEER, bent onze vader, van oudsher heet u Onze beschermer (andere vertalingen: 'Verlosser').' (Jesaja 63:16).

Het volgende hoofdstuk (Jesaja 64) herinnert eraan dat God ontzagwekkende dingen heeft gedaan, die zijn volk niet verwacht (Jesaja 64:3). Het verkondigt óók opnieuw: 'HEERE, U bent onze Vader!' (Jesaja 64:8).

Dan, in Jesaja 65, voegt de auteur een andere dimensie van Gods karakter toe. Hij openbaart zichzelf door de eerste persoon te gebruiken. Hij verklaart: 'laat Ik me raadplegen . . . laat Ik me vinden.' (Jesaja 65:1) In overeenstemming met de vorige verklaring stelt Jesaja de Heer als een toegankelijke God voor. ' . . . toch antwoord Ik: 'Hier ben Ik, hier ben Ik.' Heel de dag sta Ik met uitgestoken handen' (Jesaja 65:1, 2).

Een andere opvallend (essentieel) kenmerk van God wordt in dit hoofdstuk getoond. Hij is Degene die de aarde oordeel en vergelding brengt. 'Ik zal niet rusten (andere vertalingen: 'zwijgen') tot Ik alles heb vergolden. Ik zal jullie je wandaden (andere vertalingen: 'ongerechtigheden') terugbetalen en die van je voorouders erbij – zegt de HEER' (Jesaja 65:6, 7). Aan degenen die 'de HEER hebben verlaten' (Jesaja 65:11), verklaart Hij: 'jullie zal ik voor het zwaard bestemmen' (Jesaja 65:12) en 'Zo zal God, de HEER, je doden!' (Jesaja 65:15)

Vergelijkbare ideeën over God worden in Jesaja 66 getoond. Ten eerste: God wordt voorgesteld als de Souverein van het universum. De Heer zegt: 'De hemel is mijn troon, de aarde mijn voetenbank.' (Jesaja 66:1). Dit is ook een beeld in het visioen van Jesaja 6:1-3: ' . . . zag ik de Heer, gezeten op een . . . troon.'

'Dan komt zijn stem uit de tempel: ' . . . een luide stem uit de tempel: het is de stem van de HEER, die zijn vijanden vergeldt naar hun daden (HSV: 'naar wat zij verdienen').' (Jesaja 66:6; vergelijk met Jesaja 65:6). De beschrijving hier duidt op de laatste vernietiging van Gods vijanden, degenen die 'hun eigen wegen verkozen hebben' en van wie 'hun ziel in hun gruwelen behagen schept' (Jesaja 66:3). (NBG)

Jesaja 66:15, 16 geeft levendige details van de laatste verwoesting: 'De HEER zal komen in een vuur, met zijn wagens als een wervelstorm. Hij komt zijn toorn uitvieren in vlammen, zijn dreiging in een vuurgloed. De HEER zal over al wat leeft een oordeel vellen, te vuur en te zwaard, en tallozen worden door Hem doorboord.'

Dit lijkt een verwijzing te zijn naar een vernietiging, een laatste verwoesting—de ultieme daad van de Heer in rechtvaardige en verdiende vergelding tegen zijn vijanden. Jesaja eindigt zijn boek door te verwijzen naar de complete nederlaag van de vijanden van de Heer—degenen die tegen Hem in opstand zijn gekomen. Het einde is gekomen, de overwinning is compleet: 'Bij het verlaten van de stad zien ze de lijken van hen die tegen Mij in opstand kwamen: de worm die aan hen knaagt zal niet sterven, en het vuur waarin ze branden zal niet doven; ze worden verafschuwed door alles wat leeft.' (Jesaja 66:24).

### *De verlost van de Heer.*

Jesaja 63 onthult dat de grote dag van de Heer, de dag van de voltrekking van zijn oordeel, twee ernstige gevolgen heeft: 'Want de dag van de wraak was in Mijn hart, het jaar van Mijn verlost was gekomen.' (Jesaja 63:4, HSV). Aan de ene kant zal, voor zijn volk, de dag van oordeel een dag van verlossing zijn. Aan de andere kant zal het oordeel echter een dag van wraak zijn voor degenen die tegen de Heer in opstand zijn gekomen.

Aldus bestuderen we enige (hoofd)kenmerken die dit hoofdstuk met betrekking tot de verlost geeft. Deze groep omvat zijn volk in alle tijden. Deze mensen omvatten degenen vanaf Abrahams tijd (Jesaja 63:7-19). Jesaja 63:16 zegt: 'Abraham heeft ons niet gekend en Israël zou ons niet herkennen, maar u, HEER, bent onze Vader . . . Onze beschermer' (andere vertalingen: 'Verlosser'). Het is aannemelijk dat de verwijzing naar Abraham niet alleen op de geestelijke, maar ook op de letterlijke nakomelingen van Abraham duidt.

Helaas verbreekt Gods volk het verbond. Ze gaan lange tijd door met het begaan van zonde. Jesaja zegt: '. . . verwaaid op de wind van ons wangedrag (andere vertalingen: 'misdaden'/'ongerechtigheden').' (Jesaja 64:6). Een vergelijkbare beschrijving van Gods volk wordt gevonden in de laatste hoofdstukken van Jesaja. Zij zijn 'een opstandig volk, dat op de verkeerde weg is en zijn eigen ingevingen volgt.' (Jesaja 65:2). Zij zijn 'Een volk dat Mij openlijk tergt, telkens opnieuw', die 'deden wat slecht is in mijn ogen, en jullie verkozen wat Ik niet wil.' (Jesaja 65:3, 12). Dit thema wordt herhaald in Jesaja 66: '. . . zoals zo iemand zijn eigen wegen kiest en van zulke gruwelijkheden (HSV: 'afschuwelijke afgoden') geniet . . . zij deden wat slecht is in mijn ogen, en zij verkozen wat Ik niet wil.' (Jesaja 66:3, 4).

De Heer kijkt echter met medelijden naar zijn volk: 'Dit zegt de HEER: 'Zolang er sap is in een druiventros (HSV/NBG: 'gevonden wordt'), zegt men: 'Vernietig hem niet, er zit nog iets goeds (andere vertalingen: 'een zegen') in.' Voor mijn dienaren zal Ik hetzelfde doen, Ik zal niet alles vernietigen.' (Jesaja 65:8).

De niphalaal vorm van *māšā'* (vertaald met 'gevonden') bevat theologische gevolgen die onze overweging waard zijn. De nieuwe wijn (Gods dienaren) staat op het punt vernietigd te worden. Gods genade verschijnt echter om hen te 'vinden'. Het is niet hun geschiktheid of trouw die hen behoudt; het is eerder Gods genade.

Het volgende vers benadrukt hetzelfde idee. Het is de Heer die 'Uit Jakob nageslacht [zal] doen voortkomen, uit Juda een erfgenaam van mijn bergland' (vgl. Jesaja 65:9).

De zin 'zal Ik . . . doen voortkomen' (in de hiphil vorm) wordt uitgedrukt in een oorzakelijke vorm; aldus houdt God zich nog steeds aan de belofte door een nageslacht te behouden, dat uit de nakomelingen van Jakob tevoorschijn komt. Het is niet vanwege Jakobs of Juda's trouw, maar vanwege Gods trouw dat de continuïteit van de belofte gegarandeerd is. Onder dit verbond is het nageslacht in staat de bergen te bezitten. Opnieuw is het allemaal vanwege Gods genade en trouw, en niet vanwege de daden van zijn volk.

Het is interessant op te merken dat het *nageslacht uit Jakob*, oftewel *de dienaren*, in tegenstelling tot *ú* (Juda) is: 'Zie, Mijn dienaren zullen juichen vanwege een hart vol vreugde (Letterlijk: goedheid van hart.), maar *ú* zult schreeuwen vanwege een hart vol leed' (Jesaja 65:14, HSV).

Het is het *nageslacht uit Jakob* dat voorgoed zal voortbestaan. 'Zoals de nieuwe hemel en de nieuwe aarde die ik maak zullen voortbestaan – spreekt de HEER –, zo zullen jullie naam en jullie nageslacht voortbestaan.' (Jesaja 66:22). Jesaja gebruikt hetzelfde woord *zera* ' (zie nageslacht) in Jesaja 65:9 en Jesaja 66:22.

Mensen uit *alle* volken kunnen zich echter bij die groep dienaren oftewel *nageslacht uit Jakob* aansluiten: '. . . zij zullen mijn majesteit tegenover al deze volken ((H)SV: 'heidenvolken') verkondigen.' (Jesaja 66:19). Verenigd met de kinderen van Israël, zullen zij 'hun offers (andere vertalingen: 'spijsoffer'/'graanoffer') in rein vaatwerk naar de tempel van de HEER brengen.' (Jesaja 66:20). En de Heer 'zal . . . sommigen van hen aanstellen (Letterlijk: nemen.) als priester of Leviet' (Jesaja 66:21). Dit is een aankondiging van een nieuwe dimensie van *het uitgekozen volk* van God, dat mensen uit de hele wereld omarmt.

*God als (Her)schepper.*

God als Schepper is een belangrijk thema in het boek Jesaja. Het thema wordt in het bijzonder in Jesaja 40 benadrukt: 'Een eeuwige God is de HEER, Schepper van de einden der aarde.' (Jesaja 40:28), en in het laatste deel van het boek. Het lijkt erop dat Jesaja God een belangrijke plaats laat innemen als Schepper of Herschepper om het idee van God als Verlosser te versterken. God schiep niet gewoonweg deze wereld en mensen en vergat ze daarna. Hij schiep dit universum en mensdom, maar daarbij is Hij ook de Ondersteuner en al met al de Verlosser van zijn schepselen.

Dat is de reden waarom de Heer zegt: 'Zoals een moeder haar zoon troost, zo zal Ik jullie troosten; in Jeruzalem zul je troost vinden.' (Jesaja 66:13).

Op een dag worden de Israëlieten, Gods volk, echter ontworteld uit hun land en ze worden in ballingschap naar Babel genomen. Ze worden gescheiden van hun geliefde familie, hun tempel wordt verwoest, alle bezittingen worden afgepakt, maar God is nog steeds bij hen.

Door in Babel te leven, verliezen sommige Israëlieten de hoop om ooit naar Jeruzalem terug te keren. Zij denken dat God hen vanwege hun zonden voorgoed heeft vergeten (zie het gebed in Daniël 9). God vertelt hen echter door middel van de profeet Jesaja: 'Zie, Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Wat er vroeger was raakt in vergetelheid, het komt niemand ooit nog voor de geest. Er zal alleen maar blijdschap zijn en groot gejuich om wat Ik schep.' (Jesaja 65:17, 18).

Als we nadenken over de belofte voor het volk van de Heer in Jesaja's tijd, kunnen we zien dat het een belofte is voor een volk dat in ballingschap gaat. En God vertelt hen van tevoren: Gedurende enige jaren zullen jullie in de ballingschap alleen maar de Babylonische sfeer zien, haar hemelen en aarde, maar Ik zal iets nieuws voor u scheppen: 'Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde' (Jesaja 65:17, SV).

Dit is de taal van Genesis 1. Er wordt hier zelfs hetzelfde werkwoord *bara'* (scheppen) gebruikt. Niettemin is er een interessante variant. In Genesis 1 is het werkwoord *bara'* een werkwoord in de verleden tijd, dus de vertaling is 'God schiep'. Het is een voltooid daad. In Jesaja is *bara'* echter een Hebreeuws werkwoord als deelwoord, dat een voortdurende handeling betekent of een zich herhalende handeling, die plaatsvindt. Met andere woorden: ook al zullen uw hemel en aarde uit Jeruzalem verloren gaan, Ik schep, een nieuwe *hemel en een nieuw aarde* voor jullie, of Ik ben deze aan het scheppen. Een nieuw Jeruzalem zal uit de ruïnes opdoemen. Jullie zullen terugkeren en een fantastische ervaring gaat plaatsvinden, zodat: 'Wat er vroeger was raakt in vergetelheid, het komt niemand ooit nog voor de geest.' (Jesaja 65:17).

We kunnen de eschatologische dimensie van deze profetische aankondiging niet ontkennen. Er wordt hier op een verdere vervulling geduid in verband met de 'nieuwe hemel' en 'nieuwe aarde' in Openbaring 21. Adam en Eva verloren hun *hemel en aarde*, net zoals later met Israël gebeurde. De Heer, de Schepper, heeft echter beloofd om opnieuw een prachtige wereld te maken.

## **Deel II: In het leven toepassen**

1. Volgens Jesaja 66 verklaart de Heer: '... om alle landen en volken bijeen te brengen (HSV: 'dat Ik alle heidenvolken en talen bijeen zal brengen'). Ze zullen komen en mijn luister zien.' (Jesaja 66:18). Het is duidelijk dat zijn gelovigen, behalve Israël, uit andere volken zullen zijn.

Hoe begrijpt u Jesaja 19:25 met betrekking tot dit idee: 'Op die dag zal Israël zich als derde bij Egypte en Assyrië voegen, tot zegen voor de hele wereld. Want de HEER van de hemelse machten zal hen zegenen met de woorden: 'Gezegend is Egypte, mijn volk, en Assyrië, werk van mijn handen, en Israël, mijn bezit ((H)SV): 'erfdeel').'? (Jesaja 19:24, 25)?

2. Hoe stelt u zich voor dat de *nieuwe hemel en nieuwe aarde* zullen zijn, die God voor ons aan het einde van de tijden zal maken? Lees Openbaring 21:1, 2 en Openbaring 22:1-5.